JAVA-BODE.

[N]IEUWS-, HANDELS- EN ADVERTENTIE-BLAD VOOR NEDERLANDSCH-INDIE.

A°. 1860. Woensdag, 28 November. N°. 95.

[H]oofd-Bureau, Te *Batavia* bij H. M. VAN DORP; te *Samarang* bij DE GROOT, KOLFF & Co. en G. C. T. VAN DORP; te *Soerabaija* bij LE ROY & Co., te *Pasaroean* bij WEIJERMANS & Co., te *Cheribon* bij BLOK & Co. en A. A. RUZETTE; te *Tagal* bij Mevr. de Wed. G. M. VAN DORT; te *Madioen* bij G. A. HOGENRAAD; te *Padang* bij H. R. VAN WIJK, Rzn.; te *Amboina* bij A. HARMSEN; te *Makassar* bij W. EEKHOUT & Co. en voor *Nederland* bij J. NOORDENDORP, Pijpenmarkt te Amsterdam.

[Prijs] per half jaar voor *Batavia*.................... f 12,50.
„ „ „ „ *Java*.................... „ 15,—.
„ „ „ „ *Buitenbezittingen*........ „ 17,50.
„ „ „ „ *Nederland*................ „ 22,50.
De betaling geschiedt vooruit.—Brieven franco.

De JAVA-BODE verschijnt op Woensdag en Zaturdag van elke week, voor posttijd.

De prijs der Advertentiën is 50 cents voor de Vijf woorden.
Bij eerste of meerdere herhaling 25 „ „ „ „ „
Behalve het Zegel voor den Lande

Bij deze Courant behooren twee BIJVOEGSELS.

ADVERTENTIEN

[G]etrouwd:

T. J. TANCAUW
met
L. P. SEENA.

BATAVIA 24 November 1860. (3728)

[B]evallen van eene DOCHTER, *M. J. de Vogel, de* [...]*ge.*

[S]ALATIGA, *den* 11*den November* 1860. (3761)

Heden beviel van een' ZOON *J. C. F. C. Veenstra*, [g]eboren Rhode.

WELTEVREDEN, 24 November 1860. (3732)

Heden overleed tot mijne innige droefheid mijne ge[lie]fde Dochter, *Belia, Frederika*, in den jeugdigen ouder[do]m van 13 jaren.

M. C. BLETTERMAN,
[illegible] Wed. [illegible]

BATAVIA, 23 November 1860
Eenige Kennisgave. (3773)

VENDUTIE

op Donderdag, den 29 November 1860, voor het Commissiehuis van

Abeelen, Dennison & Co.,

van Lijnwaden,

[p]uike BOTER, voor rekening van belanghebbenden
15 kisten Propatria Papier,
min of meer beschadigd.

1800 picols STAAF IJZER.

Voor rekening des Boedels van wijlen

Lie Tjoe Hong,

[Z]ijde stoffen, roode Kadjang, GOUD– en ZILVERWERK, BRILLANTEN en DIAMANTEN.

[V]oor rekening des Boedels van wijlen **Lie Tjoe Liong,** van BRILLANTEN, DIAMANTEN, GOUD– en ZILVERWERK, roode Kadjang.

Voor rekening van anderen:

[.]0 Koeijen, waaronder melkgevende,
1 Preanger Rijpaard, hoog 4 voet 6 duim.
(3755)

[D]e Ondergeteekenden zullen op hunne Vendutie van morgen Donderdag, den 29sten dezer verkoopen:

7 Olieverw Schilderijen van beroemde meesters.

1 WEEG-MACHINE.
12 paar IJZEREN TUINSTOELEN.
2 „ do. PARAPLUIE STANDAARDS.
7 vaten ZOUTVLEESCH.
33 kisten BENZOIN.

Voor rekening van belanghebbenden:

46 kisten MADAPOLLAMS,
min of meer beschadigd.

(3785) ABEELEN, DENNISON & Co.

De ondergeteekenden zullen op hunne

VENDUTIE

van Donderdag den 29 dezer verkoopen, voor rekening van belanghebbenden:

Eene Bukplaat met Diamanten
Eene do. „ do.
Twee Giwangs „ Brillanten
Eene Ring „ do.

(3744) ABEELEN, DENNISON & Co.

VENDUTIE

Donderdag 29 November 1860,
à 2 pCt. Vendusalaris,
aan de Loods tegenover het IJshuis,
door

VAN SLOOTEN, MORGAN & C°.,

van 80 fraaije

Maccassaren,

waaronder verscheidene **Rijpaarden en spannen Wagenpaarden,**
van af heden voor een ieder te bezigtigen. (3772)

VENDUTIE

Vrijdag den 30sten November,
voor het COMMISSIEHUIS van

J. SPEET,

van

18 KISTEN

PARIJSCH SPEELGOED,

hetwelk even als de vorige **VENDUTIE**, in GEASSORTEERDE KOOPEN zal worden verkocht, welke *twee dagen voor de Veiling zijn te bezigtigen.*

Dit SPEELGOED is grootendeels van **BLIK**, en bestaat in fraaije **Rijtuigen**, met 4 en 2 Paarden, **Bendies, Koperen Sabels** met verlakte Koppels, **Percussiegeweren, Legkaarten, Polyorama's,** gekleede en ongekleede **Poppen, Loto** en **Dominé Spellen, Koperen Kanonnen** en compleete **Wapenrustingen**, kleine **Aardglobes, Tafel-** en **Theeserviezen** en eene menigte andere artikelen, zoodat men in ieder Kaveling alles zoo veel mogelijk vereenigd vindt, en voor weinig geld in de behoefte van de ophanden zijnde KINDERFEESTEN kan voorzien.

Een **Fraaijer Factuur Speelgoed,** dat het aangename en nuttige zoo in zich vereenigt, is **zelden** hier verkocht. (3737)

Op de Vendutie

van Vrijdag 30 November 1860,
ten huize van den Heer **J. Munnich,**
zal mede worden verkocht:
een zeer net

KINDERWAGENTJE

voor 4 personen, met Paard en Tuig, alles Compleet.
(3769)

VENDUTIE

op Vrijdag 30 November 1860

wegens vertrek,

ten huize van den heer J. MUNNICH op Passer-Tanah-abang,

door

GEBRS. ROSELJE & C°.,

van eenen wel onderhouden

Inboedel,

bestaande uit:

Canapés, Stoelen, Tafels, Kasten, Spiegels, Schilderijen, Lampen, Pendules, ijzeren Ledikanten, Eettafel, Pleet–,Porselein– en Glaswerk; een stel

Tafelzilver,

bestaande uit:

Lepels en Vorken, Vischmes, Sauce– en Soeplepels, [illegible] eene groote Weegschaal met gewigten, Dispens-kasten, Martevanen, etc.

wijders:

WAGENS,

waaronder eene zoo goed als nieuwe **Milord,** goedloopende Wagenpaarden, Engelsch Tuig, Gadogans, etc.

alsmede:

een bijzonder fraaije collectie

BLOEMEN

in potten, waaronder zeer zeldzame.
Daags te voren te bezigtigen. (3751)

Op de Vendutie

van Vrijdag 30 dezer,
op Passer Tanah Abang,
zal mede worden verkocht:

Een goed Gedresseerd

BENDIE PAARD, (BATTA)

(3782) GEBRS. ROSELJE & Co.

Op de Vendutie

van Woensdag 5 December a. s.
zullen de ondergeteekenden mede verkoopen:

50 vs. pas aangebragte **Grasboter,**
10 kistjes **puike Rijnwijn,**
5 Etuis **Messen** met **Zilveren** heften,
20 rollen **Gaas** voor **Dameskleeden**

voorts:

Lijnwaden, Kramerijen, fijn wit katoen in stukken van 50 El, **vrouwenkousen, sokken, lederen Reiszakken,** enz.

(3781) Gebrs. ROSELJE & Co.

Op Woensdag den 5 Dec. e. k.,
zullen de Ondergeteekenden in Vendutie zonder reserve verkoopen:

EEN FACTUUR

JAPANSCHE GOEDEREN,

bestaande uit:
Prachtige Bronzen VAZEN. } Groot soort.
Id. Porseleinen Id. }
ZIJDE voor DAMES KLEEDJES, (waaronder bruine en paarlkleur).
Id. Id. HEEREN JASSEN.
MOMPA, (Molton) Witte, Blaauwe en Groene.
COTTONETS, in diverse kleuren.
Mandjes, Stroodoozen, enz., eenig Lakwerk, waarbij 1 fraaije ronde Tafel.
Alsmede eene partij
FRAAI PARIJSCH SPEELGOED,
Porseleinen ETAGERE-VOORWERPEN, aangekleedde POPPEN van 2 en 3 voet, KINDER-TOILETJES en KINDER-BUREAUX, enz., enz. Een en ander zeer geschikt voor ***St. Nicolaas geschenken.***
(3750) Gebrs. ROSELJE & Co.

HOUT-VENDUTIE

op Woensdag, den 5den December,
op het Heemradenplein,
DOOR
CASSALETTE & Co.,
VAN
Balken & Ribben.
(3784)

De ondergeteekenden zullen op den 5en December aanstaande publiek verkoopen:
Een perceel op kampong Constapel verponding No. 4637
Een dito „ Amanus gracht. . . . . „ 7626
Een dito „ „ dito . . . . . „ 1713
Een tiende gedeelte in het perceel. . . No. 2789
zijnde een stuk tuinland gelegen te Ankee.
Voorts:
Een vierde gedeelte van het Ned. Ind. Barkschip Bau al hair.
(3748) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Gebroeders Beijnon,

Ontvangen:
Hollandsch ALE (van de Maatschappij de Hooiberg)
en
Haantjes-Bier,
van P. & S. RENDORP. (3775)

Aan Suikerfabriekanten:

VUURVASTE STEENEN,

HOEK IJZER,

bij
(3746) VAN SLOOTEN, MORGAN & Co.

Pas ontvangen:

PUIKE GROENE ERWTEN,

verkrijgbaar bij kleine Kavelingen voor huisselijk gebruik, **pas aangebragte:**
SOERAB. AARDAPPELEN & SAM. BESCHUIT.
Alsmede:
Oud Touwwerk, Roodkoperen Bouten en geslagen Roodkoperen Spijkers, van 6 en 7 duim.
Bij J. F. TENTEE.
Stadhuisplein
(3729) *Batavia.*

Pas ontvangen en ontpakt:
Een uitmuntende
PIANINO,
uit de FABRIEK van ***F. Berden & Co.*** **te Brussel,**
welluidend van toon en voor het klimaat vervaardigd.
Bij
(3774) GEBRS. BEIJNON.

Het

MAGAZIJN VAN PIANO'S

van
DUBRAY & Co.,
Gang Patjenongang,

is ruim voorzien van eene groote verscheidenheid uitmuntende Piano's in verschillend model, uit de Parijsche fabrieken, expresselijk voor het Indisch klimaat vervaardigd.

Hiervan geven zij een ernstig gemeenden waarborg, en tevens de verzekering, dat zij, indien er, uithoofde van gemis aan soliditeit, het een of ander gebrek aan deze Piano's mogt ontstaan, bereid zijn, die tegen andere te verwisselen.

Piano's in Ruil en te Huur.
Stemmen van Piano's. Abonnements-prijs *f* 25.— per kwartaal. Reperatie van allerlei soorten van instrumenten.
Muziek, Instrumenten, Snaren,
en eindelijk:

ONDERSCHEIDENE ORGELS.

(3588)

Puike

AARDAPPELEN,

bij partij of per picol.
Te bekomen bij
(3745) Gebrs. VEIT, *Passer Pisang.*

Commissiehuis
van
J. SPEET,
Pas ontvangen:
Prachtige Lyonsche
Zijde Brocart,
voor kleeding van Inlandsche vorsten als:
zwaar ROOD SATIJN met GOUDEN BLOEMEN,
„ GROEN en ROOD SATIJN met „ „ en Zilveren Bloemen, PAARSCH met Goud en Zilver doorweven, alles van Nederl. Fabriek. (3736)

De Ondergeteekende heeft in **Commissie** Ontvangen:

Drie Prachtige Snoeren

PAARLEN,

te weten:
Een COLLIER van **102 groote Paarlen** en **102 kleine met slot,** van GOUD en AMATIST.
Idem van **360 Paarlen** van het **zuiverste water, sneeuwwit,** en alle gelijk van grootte.
Idem van **299 Paarlen zuiver wit** en gelijk van grootte met slot van **Robijn,** omzet met **Diamanten.**
(3735) J. SPEET.

De Ondergeteekende heeft de eer, het publiek te berigten, dat hij, te rekenen van 1 December a. s., proeven zal doen met de

TURBINE

van den heer de COSTER, **(Breveté de Paris)** ter zuivering der Suiker, in het établiesement van de HH. CHAULAN, DEELEMAN & Co.
J. BERNE,
(3783) *Gemagtigde van den Heer De COSTER.*

Het Handels- en Commissiehuis
WEHRIJ, WILLE & CO.
is geplaatst op **PASSER PISANG** en van af heden **geopend.**
BATAVIA, 23 November 1860. (3726)

Gevraagd:
30 à 25 mille,
onder verband met solide borgen.
Adres Letter S. *Java-bode.* (3740)

Verloren:

Gaande van de toko der HH. CASSALETTE naar 's Lands graan- en ijzerpakhuizen, en vervolgens langs de groote rivier, voorbij de toko's der JOHN PEIJCE en Co. en ENGELHARD & Co. Goenoeng Sahari, **vier Teekeningen,** voorstellende verticale stoommachine met afmetingen, waarvan de machine zelve te koop wordt aangeboden bij de CASSALETTE & Co.
De vinder, die deze teekeningen spoedig terug zorgt bij den Heer H. M. van Dorp, kan des verzekerd zende op eene ruime belooning rekenen. (3[illegible]

Verloren:

Op het ***Koningsplein*** **een Hollandsche Hond,** krulhaar, wit met bruin gevlekt. Vinder wordt verzocht hem terug te brengen, Koningsplein naast de Willemskerk. (3[illegible]

Iemand, thans eene Administra[illegible] betrekking bekleedende, waarin door bijzonder onverwachte omstandigheden geene gunstige vooruitzigten voordoen, wenscht te eene plaatsing te erlangen als **ADMINISTRATEUR** op een LANDGOED of FABRIJK in omstreken van *Samarang* of de *Vorstenlanden.*
Reflecteerenden gelieven zich te adresseren, franco brieven, sub. La. A. L. en onder opgave Conditiën bij de Boekhandelaren DE GROOT, KOLFF & Co., te *Samarang.* (3[illegible]

EEN LETTERZETTER
bekwaam voor zijn vak vast werk verlangende adreseere zich bij
(3713) G. KOLFF & Co.

Te koop:
Wegens vertrek:
Op voordeelige voorwaarden het aan[illegible] naam gelegen **Huis op Molenvliet** bewoond door den Heer **L. Bras.**
Informatiën bij
(3714) CASSALETTE & Co.

Te koop:
Een goed gedresseerd Rijpaard,
MAKASSAAR,
(Schimmel)
Te bevragen bij
(3771) H. M. VAN DORP.

Te Koop:
Een **HUIS** op Noordwijk, bevattende verscheidene boven en beneden KAMERS, en verdere localiteit die het geschikt maakt tot uitoefening eener zaak.
Nadere informatiën bij den Uitgever dezes. (37[illegible]

TE KOOP ***Een Fraai*** Engelsch Jagtgeweer, met **gewoon- en buksloop,** in een kistje, met de daartoe behoorende b[illegible] noodigheden.
Te bevragen bij
(3770) H. M. VAN DORP.

TE KOOP

Op voordeelige voorwaarden, twee aan[illegible] naam gelegen **Huizen** op het PARADE-PLEIN te Samarang, bewoond door den [illegible] **de Farcy** en door den Heer **Désperou[illegible]**
Zoomede:
Een Erf, behouwd met een **Planken huis,** [illegible] Pannen gedekt, gelegen buiten de Stad Samarang achter de Residentie, thans door den Heer RIE[illegible] bewoond, met een Tuin, beplant met Klapper-, S[illegible] en andere Vruchtboomen.
Ter bekoming van nadere informatiën, vervoege men zich met franco brieven te Batavia, aan het A[illegible] van
(3779) *de Weduwe* **Mühlenfeld.**

TE HUUR, en TE KOOP
DRIE HUIZEN,
gelegen aan den grooten weg te ***Malang,*** te bevragen bij
(3760) C. S. R. WIJNMALEN.

Salle de Theâtre de Batavia.

Avec la permission de Mr. le Résident.

LUNDI, 3 Decembre 1860.

GRAND CONCERT,

Vocal et Instrumental,

donné par

Mr. et Mad^me^. Guille,

avec le concours bienveillant de M.Mrs. les ARTISTES et AMATEURS de cette ville.

PROGRAMME.

Première Partie.

1. LES WILLIS (Légende Bretonne), Ouverture..................Mr. GUILLE.
2. CHÊME VARIÉ pour Mlle. SONTAG, *Rode*....................Mme. GUILLE.
3. DUO pour PIANO et VIOLONCELLE, sur des motifs de la *Somnambule*.......Mrs. MACARÉ et CALMER.
4. AIR DU PHILTRE (Charlatan Fontanarose), *Auber*.....Mr. VAN KINSBERGEN.
5. LA COQUETE, Valse de Concert...Mr. GUILLE.

Seconde Partie.

1. FANTAISIE pour ORCHESTRE...Mr. GUILLE.
2. SCÈNE et DUO DES HUGUENOTS, *Meyerbeer*, Mme GUILLE et Mr. VAN KINSBERGEN.
3. CONCERTO pour PIANO, (Avec accompagnement d'Orchestre), *F. Mendelssohn Bartholdy*...Mr. RIJCKMANS.
4. COUPLETS DE GALATHÉE, (Ah! verse encore!), *Massé*.......Mme GUILLE.
5. FANTAISIE et VARIATIONS, (Sur un Thême Français), *David*...Mr. CALMER.
6. LA TARENTELLE, Ouverture...Mr. GUILLE.

PRIX d'ENTRÉE: Un Cavalier *f* 4.—. Une Dame *f* 3,—. Un Officier jusqu'au grade de Capitaine inclusivement *f* 3,—. Un Enfant *f* 3,—.

S'adresser pour la location des Places, tous les jours chez Mr. VAN KINSBERGEN, Bazaar Baroe et le jour du concert au Contrôle du Theâtre. (3743)

SPAARBANK.

Zitdagen 3 en 17 December.

(3765)

Bij de ondergeteekenden is weder verkrijgbaar:

Het alhier gunstig bekende

VERZILVERD

PLEETWERK,

dat van Zilver niet te onderscheiden is.

Al de ARTIKELEN dragen dan ook een keur, aangevende de aangebragte hoeveelheid ZILVER.

De ondervolgende **Artikelen** verdienen vooral vermelding wegens derzelver sierlijke bewerking, waardoor ze voor **Cadeaux zeer geschikt zijn.**

Ovale bladen van 26 en 28 dm.
Theeservicesen
Inktkokers (*Groot soort*)
Likeur-Zuur-en Olie en azijnstellen
Botervlootjes
Déjeuners-Stellen
Groente Schalen

(3787) GEBRS. ROSELJE & Co.

DE ZALF VAN HOLLOWAY.

Jicht, Lendenpijn en Rhumatisme, worden onfeilbaar genezen, door een aanhoudend gebruik van dit buiten gewoon geneesmiddel, zich zeer warm houden, moet in ieder geval met het gebruik van dit middel gepaard gaan. Het maakt de stramme spieren en zenuwen los, en helpt de natuur om eene genezing te bewerken.

Doosjes Pillen à *f* 1. — *f* 3. — *f* 5 —.
Potjes zalf à *f* 1.— *f* 3.— *f* 5.—.

Te Batavia	bij	S. B. van Kleeff & Co.
» Banjoemaas	»	M. S. Cheriman.
» Soeracarta	»	W. Veldman.
» Djocjocarta	»	Buijn & Co.
» Salatiga	»	F. Kruthoffer.
» Tagal	»	Wed. Dort.
» Cheribon	»	W. Galistan.
» Cheribon	»	M. Blok en Co. (3716)
» Samarang	»	H. L. Lijon en Co.

de Groot, Kolff & Co. en de hoofd agenten Soesman en Co.

NOTHERN ASSURANCE COMPANY.

Opgerigt in 1836.

VOOR

Brand- en Levensverzekeringen.

Kapitaal 1,295,760 Pd. St.

De ondergeteekenden, Agenten van voornoemde maatschappij voor **Java** en de omliggende **Nederlandsche Bezittingen**, zijn thans bereid om aan verzoeken ter verzekering gevolg te geven.

(5587) MORGAN, MELBOURN en Co., *Batavia.*

PAUL VAN VLISSINGEN & DUDOK VAN HEEL

EN

VAN VLISSINGEN VAN HEEL & DEROSNE, CAIL & Co.

te ***Amsterdam.***

De Ondergeteekenden, Agenten van voormelde firma's, maken bekend, dat zij in de volgende maand alhier verwachten:

Eene volledige Installatie

tot het afkoken van suiker in het luchtledige, met pan van 7 v' middellijn, Stoommachine, dubbelwerkende luchtpomp, 2 Stoomketels elk van 25 pk, heater ontvangers, pijpen tot verbinding, enz.

Een STOOMSUIKERMOLEN met cilijnders van $24^3/_8$ × 51 dm benevens machine, ketel enz.; ingerigt om des verkiezende ook met water te worden gedreven.

Een STEL van 8 CENTRIFUGES met stoommachine van 10 pk, ketel & drijfwerk geheel compleet.

Een do. van 4 Centrifuges met stoommachine, van 6 pk, enz. geheel compleet.

Vier SUIKERCRUSHMOLENS kunnende ook met de hand worden gebezigd.

VERSCHEIDENE OPENE BATTERIJEN met ronde gegoten ijzeren pannen.

en

Een ARAK DISTILLEER-TOESTEL à fermentation continue om 12: 16000 litres per dag te kunnen verwerken.

Al deze machinerien kunnen naar verkiezing te Batavia, Samarang of Soerabaija worden gelost.

De teekeningen voor de opstelling zijn inmiddels bij ons te bekomen.

Verder is nog in confectie, om tijdig voor den volgenden oogst hier te zijn.

EENE VOLLEDIGE INSTALLATIE

tot het afkoken van Suiker in het luchtledige met twee vacuumpannen van $7^1/_2$ v' middellijn.

Een SUIKERMOLEN met cilijnder van 28 × 56 dm.

Een Id. met cilijnders van $19^5/_8$ × $35^1/_2$ dm.

DÜMMLER & Co.

BATAVIA, 4 October 1860. (3675)

MACHINERIEN.

De Ondergeteekenden, ***Agenten op Java***, van de Heeren

FAWCETT, PRESTON & Co.,

Ingenieurs te Liverpool,

zijn bereid bestellingen aan te nemen op

SUIKER-

en

Rijstpelmolens,

CENTRIFUGES,

Stoommachines, zoowel voor het land als voor schepen, Gas-toestellen, Zaag-Machines, Arak-distilleer Toestellen. IJzeren Praauwen.

SUIKER PANNEN,

in alle dimensiën,

en alle andere soorten van

Machinerien.

Zij bieden te koop aan:

EENE HOOGDRUK

Stoommachine

en

SUIKERRIETMOLEN,

vervaardigd bij de hierboven genoemde firma, waarvan de afmetingen zijn, als volgt:

Diameter der Cylinder . . .	26	Eng.	duim.
Lengte " " . . .	54	"	"
Diameter " " (Stoommachine)	14	"	"
Lengte der slag van do.	42	"	"
Diameter der Stoomketel	5	"	voeten.
Lengte " " . . .	17	"	"

Voor nadere informatiën gelieve men zich te vervoegen bij

(3676) MORGAN, MELBOURN & Co.

PHOENIX FIRE OFFICE.

Gevestigd te LONDON sedert 1782.

ONGELIMITEERD KAPITAAL.

De ondergeteekenden, Agenten dezer Maatschappij blijven voortdurend verzekeringen sluiten tegen Brandschade op **Woon- en Pakhuizen, Meubelen, Koopmansgoederen, enz.,** zoomede op **Suiker-, Koffij- en Thée-Établissementen,** tegen de volgende premiën:

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen in de Steden, zoomede op Goederen in dezelve . . . . 1 % 's jaars

Op gebouwen van Steen met Pannen gedekt, gelegen buiten Steden, en afgezonderd van andere Gebouwen, zoomede op Goederen en Meubelen daarin aanwezig . . 1/4 % "

Suiker- en Koffij-Etablissementen.

Gebouwen van Steen met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, Producten, Machineriën, Gereedschappen, enz., daarin aanwezig. 3/4 %

Op Gebouwen van Steen en Hout of van Hout alleen, met Pannen gedekt, zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . 1 % "

Op Gebouwen van Hout, met Sirappen gedekt zoomede op Goederen, enz., daarin aanwezig . . . . 1 1/4 % "

Op Schepen, liggende op Reeden . . . 1 % "

E. MOORMANN & Co., te *Batavia.*
C. DAMNITZ & Co., te *Samarang.*
(5586) P. KERVEL & Co., te *Soerabaija.*

MACHINERIEN.

De ondergeteekenden, Agenten van de Heeren

GEORGE BUCHANAN & Co.,

Ingenieurs van York Place Ironworks

Aberdeen & Bucklersbury, *London*,

nemen de vrijheid Fabriekanten, Landeigenaars en anderen te herinneren, dat zij voortgaan met het leveren van alle soorten van

WERKTUIGEN,

in gebruik bij de bereiding van

SUIKER, KOFFIJ, RIJST, OLIE, KALK, STEENEN,

enz., enz.,

alsmede ook:

Zaagmolens,

vervoerbare Stoom-machines, Pompmachines voor irrigatie doeleinden, of tot het vullen van in de hoogte gelegene **Badkuipen, Stoomketels, enz., enz.**

Ook verwachten zij binnen kort van Engeland:

Twee groote en vermogende Stoom-Suikermolens,

van welke een met cylinders van 54 × 26 Eng. duim en de ander van 60 × 28 Eng. duim.

Een dubbeld stel luchtledige pannen (Vacuumpans),

bestaande uit twee koperen Howard pannen, elk van 6 voet en 6 duim diameter met STOOMKETELS, LUCHTPOMPEN, HEATERS, ONTVANGERS & STOOMPOMP compleet.

VERSCHEIDENE STELLEN CENTERFUGES,

met KETELS & STOOM-MACHINES compleet;

als ook:

TWEE WETZELPANNEN

met verbindingspijpen om te werken door STOOM, WATER, TREKVEE of HANDEN.

Als ook bieden zij te koop aan eenige **SUPERIEURE PERSPOMPEN**, pas ontpakt, geschikt om Badkuipen in Woonhuizen of Ketels van Stoommachines met heet of koudwater te vullen.

☞ Het bovenstaande zal bevonden worden te zijn van de beste Constructie en hechtste bewerking.

(3706) PITCAIRN, SYME & Co.

Nederlandsch-Indische

ZEE-EN BRAND-ASSURANTIE MAATSCHAPPIJ.

Bovengenoemde MAATSCHAPPIJ is voortdurend bereid tot het sluiten van verzekeringen tegen brand op **Woon** en **Pakhuizen, Meubilair, Koopmansgoederen,** enz., alsmede op **Fabrijken** en **Industrieële Etablissementen.**

Informatiën te bekomen bij de Directie te Batavia en bij hare Agenten de Heeren

B. KOPERSMIT & Co. te *Samarang*, en
FRASER, EATON & Co. te *Soerabaija.*

Namens de Directie,
WIGGERS VAN KERCHEM, *Directeur.*
(3219) F. H. TIEDEMAN, *waarnemend* "

JAVA-BODE

H. H. inteekenaren op bovengenoemd Blad, die geneigd zijn met hun abonnement voor het **Eerste half jaar 1861** voort te gaan, worden beleefd verzocht, hiervan zoo spoedig mogelijk aan den Ondergeteekende kennis te geven, en hem de gelden daarvoor *franco* toe te zenden, opdat hij in staat gesteld moge worden, de oplage bij tijds te regelen.

Prijs voor het Eerste halfjaar:

voor **Batavia**	*f* 12,50
„ **Java**	„ 15,—
„ **de Buitenbezittingen**	„ 17,50
„ **Nederland**	„ 22,50

Brieven *franco* aan *den Administrateur,*

H. M. VAN DORP.

De Inteekening en storting van dat Blad kan ook geschieden bij **Blok & Co.** en **A. A. Ruzette** te Cheribon; Mevr. de Wed. **G. M. Dort** te Tagal; **de Groot; Kolff & Co.** en **G. C. T. van Dorp** te Samarang; **Le Roy & Co.** te Soerabaija; **Weijermans & Co.** te Pasoeroean; **G. H. Hoogenraad** te Madioen, **H. R. van Wijk, Rzn.** te Padang; **Eekhout & Co.** te Makassar, **Harmsen** te Amboina, en voor de niet genoemde Buiten-bezittingen bij de Agenten der schepen van den Heer **W Cores de Vries.**

(3756)

BOEKHANDEL VAN H. M. VAN DORP.

Van de pers gekomen en aan H. H. inteekenaren verzonden:

LETTERKUNDIGE

VERSCHEIDENHEDEN,

DOOR

J. MUNNICH,

Nog **eenige** exemplaren van dit werk zijn verkrijgbaar **à *f* 5.—** *franco* per post. ***f* 6.—** (3757)

1861.

KANTOOR AGENDA.	*f* 5.—
OPGEPLAKTE KANTOOR-ALMANAK	„ 1.50
ONOPGEPLAKTE, IDEM	„ 1.—
Opgeplakte KLEINER, IDEM	„ 1.—

Verkrijgbaar bij

H. M. VAN DORP, te *Batavia.*

(3718) en M. BLOK & Co., „ *Cheribon.*

GELITHOGRAPHEERDE VISITE-KAARTJES,

Letter na verkiezing

bij

(3717) H. M. VAN DORP.

H. M. VAN DORP, te Batavia.

HOLLANDSCH PROPATRIA à *f* 4— en hooger per riem.

VELIJN SCHRIJFPAPIER. do. do.

Verschillende soorten **Postpapier, Drukmediaan** etc., etc. (3730)

Boekhandel van H. M. VAN DORP,

TE BATAVIA.

Voor St. Nicolaas- en Nieuwjaars-geschenken:

Eene keurige verzameling

Hollandsche, Engelsche en Fransche geïllustreerde

KINDERWERKJES.

ALBUMS ILLUSTRÉS, PHOTOGRAPHIEN, ALBUMS, SCHRIJF-CASSETTEN,

TOOVERLANTAARNS

en

één stel FROBELS-SPEELGOED,

uit de Kindertuinen. (3778)

Per **MAIL** ontvangen en verkrijgbaar bij:

G. KOLFF & Co., *te Batavia.*

DE GROOT, KOLFF & Co., *te Samarang.*

LOTEN

voor de

243ste NEDERLANDSCHE STAATS LOTERIJ.

Een heel lot	***f* 100.—**
Een half „	„ **50.—**
Een vijfde „	„ **20.—**

(3786)

Boekhandel: G. KOLFF & Co., *Batavia.*

English Children-Books,

with fine engravings.

LIVRES ILLUSTRÈS, pour la Jeunesse.

Eene keurige COLLECTIE:

HOLLANDSCHE KINDER-WERKJES

van den nieuwsten tijd met fraaije plaatjes en rijk gebonden,

voor **St. Nicolaas en Prijs-Geschenken.**

Catalogus gratis verkrijgbaar. (3777)

Vertrekkende Personen.

H. G. Boekholdt naar Nederland. (3763)

STOOMGELEGENHEID.

Naar **Muntok, Riouw en Singapore** op den 30 November per het Stoomschip ***Palembang.***

Naar **Samarang, Sourabaija, Makassar, Timor Koepang,** en de **Molukkus,** 24 uren na aankomst der Landmail per het Stoomschip ***Menado.***

Naar **Muntok, Riouw en Singapore,** op den 15 en 30 van iedere maand.

Naar **Samarang en Soerabaija** op den 7 en 22 van iedere maand.

Nadere informatiën bij

W. CORES DE VRIES.

Batavia, den 28 November 1860. (3776)

STOOMBOOT OENARANG.

Het vertrek dezer boot is voor de maand

December,

vastgesteld als volgt:

Van BATAVIA naar SAMARANG en SOERABAIJA 12 en 30 December.

Van SAMARANG naar SOERABAIJA 15 Dec.

Van SOERABAIJA naar SAMARANG en BATAVIA 4 en 19 Dec.

Van SAMARANG naar BATAVIA 6 en 21 Dec.

Informatiën te bekomen bij

de Agenten,

(3727) LANDBERG, BEZOET DE BIE & Co.

Stoomboot **PRINS VAN ORANJE,**

directe dienst tusschen SOURABAIJA, BATAVIA en vice-versa gedurende

NOVEMBER.

Vertrek van SOERABAIJA.	Verblijf te BATAVIA.	Vertrek van BATAVIA.
Vrijdag, den 23sten.	25, 26, 27 en 28	Donderdag, den 29.

Dus in ééne week heen en terug met 4 dagen oponthoud te Batavia.

Voor Vracht en Passage gelieve men zich te adresseren te ***Batavia*** bij

MORGAN, MELBOURN & Co.

en te ***Soerabaija*** bij

(3758) MAJOR, MATZEN & Co.

STOOMSCHIP

PRINS VAN ORANJE.

Directe dienst tusschen **Soerabaija, Batavia** en **vice-versa** gedurende

DECEMBER.

Vertrek van SOURABAIJA.	Verblijf te BATAVIA.	Vertrek van BATAVIA.
Zondag, den 9.	12, 13, 14 & 15	Zondag, den 16.
Donderdag, „ 20.	23, 24, 25, 26 & 27	Vrijdag, „ 28.

Voor VRACHT en PASSAGE gelieve men zich te adresseren bij

MAJOR, MATZEN & Co.,

Sourabaija.

MORGAN, MELBOURN & Co.,

(3719) **Batavia.**

Naar Singapor

Het vertrek van het Stoomsch

KONINGIN DER NEDERLANDE

is bepaald voor de MAAND,

DECEMBER. den 15den.

Nadere inlichtingen te bekomen ten kantore der Ind. Stoomboot Maatschappij

(3759) MACLAINE, WATSON & Co.,

Directeure

Het vertrek van de Stoombo

SAMARANG PAKKE

is bepaald

den 3den en 21sten December e. k. n PALEMBANG over MUNTOK.

De Agenten,

(3767) BUIJS, JACOBSEN & C

VERTREKDAGEN

van de Stoomboot

SAMARANG PAKKET

naar TANDJONG KAIK,

den **15, 16** en **17 December e. k** des morgens ten zeven en des namiddags ten 1

Passage ZES GULDEN per persoon.

De Agenten,

(3768) BUIJS, JACOBSEN & C

Naar Nederlan

wordt PASSAGE aangeboden met het Passagiers uitmuntend ingerigt Campagne Barkschip

HERMAN

Kapitein **M. van Velthoven,**

Deze bodem zal na te CHERIBON en PEKAL GAN geladen te hebben, tegen medio Decembe terugreis aanvaarden.

Een geëxamineerd Geneesheer bevindt zich aan bo

Nadere informatiën bij

De Agenten,

(3725) DüMMLER & C

Passage naar Amsterdam

wordt aangeboden met het gunstig bekende Ned landsch Barkschip

JOHANNES CHRISTIAAN,

gezagvoerder **van Heemstede Ob**

Deze bodem munt uit door zijne bijzonder nett gemakkelijke inrigtingen, zoowel voor enkele P giers als families, vaart eenen bekwamen Genees en zal na ingenomen lading op de kust tegen m Januarij Batavia aanloopen, om alsdan regtstreeks Amsterdam te vertrekken.

Adres bij

de Agenten,

(3739) C. BAHRE & G. KINDE

Vracht & Passag

naar **SAMARANG,**

wordt aangeboden het Ned. Ind. Sch

Maria Henriette,

Kapt. J. WINTER,

om tegen het einde der volgende week te vertrek

(3766) B. KOPERSMIT & C

Vracht en Passage naar

SAMARANG

wordt aangeboden met het Nederl. S

Stad Enschedé,

Kapt. M. J. B. NOORDHOEK H

Het vertrek is op de laatste dagen dezer wee paa'd.

Nadere informatiën zijn te bekomen bij

de Agenten,

(3764) PAINE, STRICKER &

EERSTE BIJVOEGSEL
behoorende bij den
JAVA-BODE,
van Woensdag, 28 November 1860, N⁰. 95.

ij Koninklijk besluit van den 6den September 1860 no. 102, met den eersten October 1860, in hun rang, zonder behoud ancienniteit, overgeplaatst bij het leger in Oost-Indie, de officier van gezondheid der derde klasse van de zeemagt A. Kuijlen, en bij de zeemagt, de officier van gezondheid der derde klasse G. Karssen, bestemd voor de dienst in Oost-Indie.

Civiel Departement.

Ontslagen:

ol, uit zijne betrekking, onder toekenning van wachtgeld, de rondreizende civiele gezaghebber voor de Groote en Kleine Dajak, H. G. Maks.

Benoemd:

kommies-kontroleur der inkomende en uitgaande regten te Samarang, de kommies-visitateur bij de recherche te Batavia, A. A. Kemper.

Goedgekeurd:

Dat door den Direkteur der Kultures,

BIJ DE LANDELIJKE INKOMSTEN EN KULTURES,

Is geplaatst:

de residentie Rembang, ter beschikking van den resident aldaar, de benoemde ambtenaar ter zijner beschikking K. W. van Gorkum.

BIJ HET BOSCHWEZEN.

Is ontslagen:

zijn verzoek, eervol, uit zijne betrekking, de opziener J. H. de Grave.

Militair Departement.

Verleend:

tweejarig verlof naar Nederland, wegens ziekte, aan den kapitein der infanterie J. C. Hörner.

tweejarig verlof naar Nederland, aan den kapitein der infanterie V. J. Speltie.

Ontslagen:

zijn verzoek, eervol, uit Z. M. militaire dienst, met behoud van regt op pensioen, de kapitein der infanterie J. S. Westerman.

zijn verzoek, eervol, wegens vertrek, als amanuensis bij de direktie van het militair weduwen- en wezeen- fonds, J. Seelig, kapitein der artillerie.

Benoemd:

adjudant bij het 5de bataillon infanterie, de eerste luitenant F. J. Boom, van het korps.

BIJ HET WAPEN DER ARTILLERIE.

magazijnmeester der derde klasse (rang van tweeden luitenant), de magazijnmeester der vierde klasse (rang van adjudant onder-oficier, L. R. A. Rijcken.

Goedgekeurd:

Dat door het Militair Departement.

Zijn geplaatst:

BIJ DE INFANTERIE,

het 1ste bataillon, de tweede luitenant F. R. P. van den Abeelen, onlangs uit Nederland aangekomen.

het 5de ~~bataillon, de in aktiviteit herstelde tweede luitenant~~ P. J. Heck.

het 6de bataillon, de tweede luitenant J. van Wessem en C. C. Prager, beiden onlangs uit Ned-rland aagekomen.

het 11de bataillon, de kapitein J. C. Steenbergen, en de eerste luitenant P. H. Verberne, beiden onlangs van verlof uit Nederland teruggekeerd.

het 12de bataillon, de tweede luitenants P. W. H. du Pon, J. H. P. Kroesbeek en G. H. van der Beek, allen onlangs uit Nederland aangekomen.

het 17de bataillon, de kapitein F. A. C. Bloem, onlangs uit Nederland teruggekeerd.

Zijn overgeplaatst:

BIJ DE INFANTERIE.

het 4de bataillon, de kapitein C. J. Riesz. van het 13de bataillon.

het 11de bataillon, de eerste luitenant G. W. Oppel, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire-afdeeling op Java;

het 12de bataillon, de kapitein J. H. F. Wiegand, van het 5de bataillon;

het 15de bataillon, de eerste luitenants E. C. G. Cohen en L. C. J. Blanken, beiden van het 16de bataillon;

het 16de bataillon, de eerste luitenant J. C Lach de Bere en de tweede luitenant G. L. van Doornum, beiden van het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden;

het garnizoens-bataillon der eerste militaire afdeeling op Java, de eerste luitenant J. K. Schoch, van het 11de bataillon,

het garnizoens-bataillon der tweede militaire-afdeeling op Java, de kapitein F. J. Henner, van het 3de bataillon, en de tweede luitenants F. von Balluseck, van het garnizoens-bataillon der eerste militaire-afdeeling op Java en F. M. Muller, van het 1ste bataillon;

het garnizoens-bataillon van Sumatra's Westkust en Onderhoorigheden, de eerste luitenants E. H. Jeltes, van het 16de en W. L. van Warmelo, van het 17de bataillon, en de tweede luitenant J. J. H de Bode, van het 16de bataillon;

het garnizoens-bataillon van Palembang, de kapitein J. B. du Puij de Montbrun en K. F. Schultze en de eerste luitenants F. J. Engel, F. P. J. Richell en P. A. Janssen, allen van het 12de bataillon.

BIJ HET KORPS PUPILLEN:

eerste luitenant G. S. C. Klerk, van het garnizoens-bataillon van Palembang; met bepaling; dat hij bij zijn wapen zal gevoerd worden à la suite.

BIJ DE ARTILLERIE.

het personeel, de kapitein J. Seelig, van het materieel.

ADVERTENTIEN.

Vertrekkende Personen.

Majoor W. J. Heisterkamp en familie. — W. J. Schmitt offic. van gez. 2de klasse. — A. B. Cohen Stuart.

Aangekomen Vreemdelingen.

VAN DEN 24 TOT EN MET DEN 27 NOVEMBER 1860.

JAVA HOTEL. J. van Heiningen, van Amboina — A. H. Kiehl, van Probolingo. — J. Verloop, van Macao. — J. W. Filet, van Palembang. — G. S. C. Klerk, van Idem. — J. P. Vasseur, van de Reede. — J. C. de Vriese, van Idem. — I. P. Hessels, van Muntok. — I. L. de Haan en Zoontje, van Soerabaija. — J. C. Bierings, van Idem.

HOTEL DES INDES. d'Ablaing, van Giesenburg, van Samarang. — Baretti en 3 Zoons, van Idem. — Marstall, van Idem. — Knoop en familie, van Idem. — Fontein, van Onrust. — Schmidt, van Lampongs. — Kempers, van de Reede. — Varlet, van Krawang. — de Klerk, van Buitenzorg. — A. van Teupken, van Makasser. — C. M. de Boer, van Idem. — Ceeren, van Palembang. — K. F. ten Siethoff, van Idem.

HOTEL DER NEDERLANDEN. C. van der Mey, van Nederland. — S. Nachman, van Amboina. — L. Bras en familie, van Batavia.

HOTEL WILLEM II. C. J. W. d. Wilde, van Lampongs. — De Vos van Rijswijk, van Soerabaija. — Ehrhardt, van Batavia. — C. F. H. Buhok, van Muntok. — W. van den Heuvel, van Idem. — C. van Eck, van Idem.

Overzigt van het gebeurde in Nederlandsch-Indië.

Batavia, 28 Nov. De gewigtigste gebeurtenis, niet alleen in de laatste veertien dagen, maar in de laatste jaren voorgevallen, is niet op staatkundig terrein, maar op dat der beschaving, het leggen van den eersten steen voor het gebouw van 't Gymnasium Willem III. De bijzonderheden daaromtrent vindt men hierachter onder Batavia. Wij noemen deze plegtigheid een gewigtige gebeurtenis, want jarenlang ontbrak een dus~~danige inrigting in de kolonie~~, en ~~dagelijks deed de~~ behoefte daaraan zich dieper gevoelen. Daar om dank en eere en heil aan allen, die in meerdere of mindere mate tot het oprigten dier inrigting hebben bijgedragen. Hunne namen blijven in dankbaar aandenken bij de nakomelingschap, omdat zij hebben gewerkt, naar kracht en vermogen gewerkt en gestreden voor de uitbreiding van kennis en verlichting.

Van de hoofdplaats is anders niets meldenswaardigs mede te deelen. In de laatste dagen zijn hier weer ongeveer 200 hadjis aangevoerd, en dus het aantal fanatieke landloopers, die nergens goed, maar waar zij kunnen, kwaad stichten, aanzienlijk vermeerderd. Te Serawak hebben zij in de laatste dagen weder onlusten doen onstaan, en ligt mogelijk, dat dit op meerdere plaatsen het geval zal worden. Welligt schrijft men, zoo zulks onverhoopt mogt gebeuren, die onlusten in Nederland weer toe aan het krachtelooze indische bestuur, dat toch niet verantwoordelijk kan worden gesteld voor 't geen ten laste komt van anderen.

De berigten uit de Zuid- en Oosterafdeeling van Borneo ontvangen, zijn beter dan de vorige maal. Overal worden de opstandelingen aangevallen en met verlies verjaagd en verstrooid, hoewel het einde dezer worsteling zich nog niet laat vooruitzien. Bijzonderheden volgen hierachter, alsook omtrent Ceram, waaruit blijkt dat de opstand aldaar, schoon nog niet bedwongen, zich niet verder uitbreidt.

Uit de overige bezittingen des rijks waren de berigten niet zeer belangrijk. De oogst staat zeer goed, en met uitzondering van een enkele plaats, was de gezondheidstoestand der bevolking voldoende.

De westmoesson doet zich hier in de laatste dagen door vreeselijke onweders, van zware stortregens vergezeld, gevoelen. Hevige windvlagen komen hier en daar voor, waardoor nog al eens schepen stranden of vergaan, gelijk zulks bv. het geval was met de *Twee Jeannes*, die in straat Gaspar op de klippen stiet, zonk en later verbrandde, zonder dat er echter iemand bij omkwam.

Op letterkundig gebied hebben wij een nieuwe aflevering te vermelden van het steeds belangrijke Tijdschrift voor taal, land- en volkenkunde, een tweede vermeerderde en verbeterde uitgave van Tollens' Indischen Secretaris, en de Verscheidenheden in proza en poezie van J. Munnich.

Een enkel woord nog ten slotte over de deliberatien der tweede kamer. Niet evenwel over de recensie van den Max Havelaar, waartoe de Gids overigens zijn volkomen beter geregtigd is, maar over het bekeeren der Mahomedanen alhier tot Christenen. Voor men zich daaraan waagde, moesten onzes inziens beide partijen in Nederland, voor een oogenblik van weerskanten oude, vermeende en werkelijke grieven ter zijde stellende, en veeten vergetende, de handen ineenslaan, om een kwaad, dat hier bestaat, te weeren; wij bedoelen de opiumpacht. Noch liberalen, noch reaktionairen nemen aanstoot aan de millioenen, die op deze wijze in de schatkist vloeijen; geen van beide partijen huivert terug om te schatten aan te raken, waaraan geen zweet en tranen, maar bloed kleeft. Ten koste van de gezondheid eener bevolking, van moord en allerlei gruwelen bekomt men dat geld. Eerst belette men den Javaan, zich en zijn geslacht te vergiftigen en uittemergelen door het verterende henlsap, eerst zorge men, dat er een krachtig en gezond geslacht ontsta, dat er thans niet is, en dan beproeve men het fanatieke Mohamedanisme te doen wijken voor het zachte Christendom. Men huichele toch niet langer, en ontvange geen bloedgeld met de eene hand, terwijl men met de andere een bijbel overreikt.

BATAVIA.

Het erf, waarop over eenigen tijd het gebouw voor het Gymnasium Willem III fier zal verrijzen, bood gisteren ochtend een woelig en indrukwekkend schouwspel aan. Het was de dag, waarop door 's konings vertegenwoordiger in deze gewesten de eerste steen zou worden gelegd van een gebouw, dat naar wij vurig hopen, een tempel van wetenschap, licht en leven zal zijn. De pilaren op de overgalerij waren met looverkransen omslingerd, en ook de achtergalerij was netjes met vlaggen, groen en bloemen versierd. Een aanzienlijke schare genoodigden en belangstellenden verzamelde zich ongeveer te half acht in het gebouw, waar te acht uren de Gouverneur-Generaal met gevolg aankwam en plegtstatig werd binnengeleid. Nadat Z. E. had plaats genomen, werd zij door den Eerevoorzitter van het kollegie van kuratoren Mr. A. Prins, vice-president van den Raad van N. I., verwelkomd, en gaf deze een allezins belangrijk overzigt van wat gedurende deze eeuw voor het middelbaar onderwijs was gedaan, vermeldde dat reeds in 1839 de Hoofdkommissie van onderwijs voorstellen had gedaan ter verkrijging van Gymnasiaal onderwijs van Gouvernementswege, beschreef de pogingen door partikulieren in 't werk gesteld, de geschiedenis van Herwijnen, de bemoeijingen der kommissie voor de oprigting van een instituut op kampong Makasser en eindelijk de geschiedenis van het ontstaan van het tegenwoordige Gymnasium. De Voorzitter bragt daarbij hulde aan allen, die hunne krachten hadden ingespannen, om deze inrigting tot stand tebrengen, en noodigde ten slotte den opperlandvoogd uit tot het leggen van den eersten steen. Daartoe werd onmiddelijk overgegaan. Een ingenieur der Burgerlijke openbare werken kleedde den Gouverneur meteen sierlijk schootsvel, met een gouden rand omzoomd en voorzien van een driehoekigen klep, insgelijks met goud omzoomd, en op het schootsvel las men met gouden letters: Gymnasium Willem III, door een koningskroon gedekt. Met den truffel in dehand (van zilver, waarop mede de naam der inrigting met dien des Gouverneurs) begaf zich Z. E. ter bestemder plaatse en nadat de steen onderzocht en goed bevonden was, werd hij vastgemetseld. Deze steen zal zigtbaar blijven, is van marmer, waarop in gouden letters dit opschrift gehouwen is »Gode zij eere! Gymnasium Willem III, opgerigt in 't jaar 1860, onder de regering van Zijne Majesteit den koning Willem III, op voordragt van Z. E. den minister van staat, ~~minister van~~ koloniën Jan Jacob Rochussen, ~~onder de opperlandvoogdij van Z.~~ E. den Gouverneur-Generaal Charles Ferdinand Pahud, door wien deze steen is gelegd op den 27 November 1860.

Eerste collegie van Curatoren; Mr. A. Prins, Eerevoorzitter, T. Ament, voorzitter; leden: C. F. W. Wiggers van Kerchem, secretaris, G. H. Uhlenbeck, A. H. W. Stumphius Whitton, G. F. de Bruyn Kops, J. W. C. Diepenheim, Mr. W. Rappard, Dr. P. Bleeker, Mr. T. H. der Kinderen, Jhr. Mr. F. Junius van Hemert, G. Suermondt, F. van Vollenhoven, Dr. S. A. Naber, Eerste Rector-Directeur, W. Kraft, Ingenieur-ontwerper."

Nadat de steen was bevestigd, keerde Z.E. naar hare plaats terug, en sprak een kort, doch hartelijk woord, waarin zij opmerkzaam maakte op het hooge gewigt dezer plegtigheid en de zegenrijke gevolgen, waartoe zij leiden kon, spoorde allen aan, om naar kracht en vermogen mede te werken tot het bereiken eener heilrijke uitkomst, maar voegde er bij, dat onze pogingen zonder 's Allerhoogsten zegen niets vermogen, waarom zij den oudsten predikant, Ds. Scheuer, uitnoodigde, Gods zegen af te smeeken over den nu aangevangen bouw. Deze voldeed aan die uitnoodiging en smeekte in hartelijke taal den zegen des Alvaders over deze onderneming af.

Daarna las de sekretaris van het kollegie een oirkonde voor, behelzende een kort verslag van de plegtigheid, onderteekend door Z.E. den Gouv. Generaal, de genoodigden, het kollegie van kuratoren, den Rektor en de Docenten, welke oirkonde daarop met een exemplaar van alle wettige nederlandsch-indische muntspeciën in een looden doos werd gelegd, die, na digt gesoldeerd te zijn, achter den steen in een opening werd gemetseld.

In de achtergalerij teruggekeerd, voerde de rektor Dr. S. A. Naber, het woord, rigtte zich achtereenvolgens tot Z.E. den Gouverneur-Generaal, de Raden van Indië en andere hooge autoriteiten, het kollegie van kuratoren, de ouders en voogden der kinderen, het onderwijzend personeel en de kinderen, den eersten toewijding aan deze zaak belovende, het kollegie voor het hem geschonken vertouwen bedankende, het volle vertrouwen der ouders, en de vriendschap zijner ambtgenooten vragende, den leerlingen wijzende op hunne verpligting, om gelijk de oude Spartanen, er met alle kracht naar te streven, het tegenwoordige geslacht te overtreffen, en zijne rede eindigende met den uitroep: leve de Koning!

Z. E. nam de bij de plegtigheid gebezigde werktuigen en een afschrift van bovengenoemde oirkonde welwillend aan als een herinnering aan den dag, waarop de Eerevoorzitter den Gouverneur-Generaal dank zeide voor de door Haar aan het Gymnasium bewezen eer, haar uitnoodigde tot de bezigtiging van het gebouw, de aanwezigen bedankte voor hunne tegenwoordigheid en de plegtigheid als volbragt verklaarde.

Nadat de gouverneur het gebouw in oogenschouw had genomen, werd zij met hetzelfde ceremonieel uitgeleid, als waarmeê zij binnen kwam, en achtereenvolgend verlieten ook de overige aanwezigen de plaats, en keerde daar alles tot de vroegere kalmte terug.

Wij hopen met den Eerevoorzitter, dat de testemo-

nia, door het kollegie van kuratoren aan leerlingen van het Gymnasium afgegeven, voldoende mogen zijn, om de jongelieden op een der inrigtingen van hooger onderwijs toe te laten, of dat die testemonia ten minste gelijk gesteld worden met die van een stedelijk Gymnasium in Nederland.

Zoo is dan de eerste steen gelegd van een gebouw voor een inrigting, door duizenden jarenlang vurig gewenscht. Thans is de aanvang gemaakt voor den opbouw eens tempels van wetenschap en ontwikkeling. Voor veertig jaren bestond hier een enkele gouvernements lagere school, en thans, be alve een voldoend aantal inrigtingen voor lager onderwijs van gouvernementswege en verschillende partikuliere inrigtingen, zoo voor jongens als meisjes, thans zien we den grondslag gelegd van een gymnasium, waaraan geen moeite noch kosten gespaard zijn noch zullen worden. Dat noemen wij een gebeurtenis, een belangrijke, gewigtige gebeurtenis, een époque in de geschiedenis van Indie, dubbel waard, dat men haar levendig in 't geheugen houde. Zoovelen vóór ons hebben bittere tranen gestort bij 't afscheid van geliefde kinderen, die men op nog jeugdigen leeftijd over de wereldzee naar Europa zond, nog bitterer tranen, als zij ze dikwijls bedorven, altoos vervreemd terug zagen, wij juichen, nu we hier in ons midden de middelen bezitten ter vorming en opleiding van het opkomend geslacht. Daarom noemen wij den opperlandvoogd gelukkig, onder wiens bestuur deze inrigting is gegrondvest. Heil hem voor 't geen hij tot die vestiging heeft bijgedragen, en voor 't geen hij ter verdere aankweeking en koestering van 't jonge plantjen zal doen. Heil allen, wie zij ook zijn, die hebben gewerkt voor deze instelling, die hunne krachten wijden aan het toezigt en aan de vorming onzer indische jeugd. Moge het Gymnasium Willem III zijn als een zonne, die hare vruchtbaarmakende en koesterende stralen uitgiet, niet alleen op de hoofdplaats dezer bezittingen, maar over den gantschen archipel; dat het krachtige hulp verschaffe in den grooten strijd, die gestreden wordt en gestreden moet worden voor de uitbreiding van verlichting en vrijheid, waarheid en liefde, tegen domheid, vooroordeel en zelfzucht; dat het een kweekschool zij, niet alleen van verstandige, maar ook van godsdienstig-zedelijke ontwikkeling, een kweekschool van reine humaniteit!

— Wij vestigen de aandacht van het publiek op het concert, hetwelk de Heer Guille zich voorstelt den 3 December te geven en waarop vier kompositiën van den Concertgever zullen worden ten gehoore gebragt.

Wij waren jongstleden Zondag in de gelegenheid de eerste repetitie voor dat concert bij te wonen en hebben met genoegen met die kompositiën, vooral met de Ouverture „les Willis" kennis gemaakt.

Van harte hopen wij dan ook, dat de pogingen van der ijverigen concert-gever door eene ruime opkomst van het publiek zullen beloond worden. De medewerking van Mevrouw Guille, de Heeren Calmer, Rijckmans, van Kinsbergen en een verdienstelijken dilettant is een waarborg voor een genotrijken avond.

BATAVIA. — In den morgen van den 24sten November is Zijne Excellentie de Gouverneur-Generaal en gevolg van Buitenzorg alhier aangekomen.

PREANGER REGENTSCHAPPEN. — Op den 10den November heeft in het distrikt Rongga, Regentschap Bandong, nabij de kampong Bodjong entug, eene aardstorting plaats gehad, waardoor vijf inlanders, die bezig waren met het uitbaaijen van padi op een tipar-veld, vijf voeten diep zijn bedolven, en niettegenstaande alle aangebragte hulp, het leven hebben verloren. Aan nog zeven personen, die in de nabijheid waren, is het door eene overhaaste vlugt gelukt hun leven te redden.

CHERIBON. — In den nacht van den 15den op den 16den November jl. zijn in de afdeeling Koeningan, in de rigting van het Oosten naar het Westen, twee snel op elkander volgende schokken van aardbeving waargenomen, die echter, voor zoo ver men weet, geene schade hebben aangerigt.

TAGAL. — Ten gevolge der zware branding is op den 10den en 11den November het oostelijke havenhoofd ter hoofdplaats tot op eene lengte van elf Nederlandsche ellen bijna geheel weggeslagen, terwijl het talud aan de zee-zijde tot op eene lengte van 20 Nederlandsche ellen geheel uit elkander is gezakt.

Het stormachtige weder, waardoor de beschadiging aan het havenhoofd is veroorzaakt, heeft mede het omslaan van verschillende praauwen op de kust ten gevolge gehad, zonder dat, voor zoo veel bekend is, menschenlevens zijn te betreuren.

Ook is bij die gelegenheid eene praauw, beladen met vijftig krandjangs gouvernements suiker, welke reeds aan de faktorij der Nederlandsche Handelmaatschappij was afgeleverd, gezonken, ten gevolge waarvan dit produkt voor een groot gedeelte is verloren geraakt.

BALI. — Nadat het te Boeleleng in vier maanden niet had geregend, bleef de droogte gedurende de maand September niet alleen aanhouden, maar kenmerkte zich die maand bovendien door verschroeijende oostelijke winden. Het tweede gewas stond dientengevolge zeer ongunstig. Aan verbetering van wegen en bruggen werd voortdurend, hoewel langzaam en ongeregeld, gewerkt.

Sedert 1 Januarij 1860 waren gevaccineerd 1,240 mannen en 1,271 vrouwen.

RIOUW. (October.) — In den nacht van den 22sten op den 23sten October werd eene van Pontianak afkomstige en naar Singapore bestemde praauw toop uit de binnenbaai door een zwaren wind van hare ankers weggeslagen en naar den westkant van het eiland Penjinggat (Mars) gedreven, waar zij later gezonken is. De lading, hoofdzakelijk bestaande uit olie en klappers, is voor een groot deel verloren gegaan, wordende de schade begroot op 500 sp. m. Het vaartuig, in dien toestand verkocht, heeft 200 sp. m. opgebragt, hoewel de waarde daarvan werd opgegeven te zijn 1500 sp. m.

De stand der marktprijzen was als volgt:

Gambier 1e soort	per pikol	ƒ 11.—.
» 2e »	» »	9.35.
Witte peper	» »	29.36.
Zwarte »	» »	17.60.
Rijts, gemiddeld	» »	7.—.
Varkenvleesch	» »	23.10.

Die der agio 100 sp. m. gelijk ƒ 275.

ZUID- EN OOSTERAAFDEELING VAN BORNEO. De ontvangene berigten, loopende tot den 5den November jl., behelzen het volgende:

De pangeran Moeda, een der hoofd-opstandelingen en aanvoerder bij den laatsten aanval op Martapoera, hield zich met een klein gevolg in de wildernis bij Tambak Linik op. Men trachtte die plaats van drie kanten te omsingelen, om hem in handen te krijgen.

In de Tanah laoet gingen de zaken goed vooruit. Na veertien vijandelijke versterkingen veroverd en de rijke rijstmagazijnen der opstandelingen te Telaga en Boelin vernield te hebben, zijn de Boeginesche hulptroepen van den radja van Pegatan, ondersteund door eenige benden uit de goedgezinde bevolking, herhaalde malen met succes met de benden van hadji Bojasin slaags geweest, waardoor diens magt meer en meer werd uiteen gejaagd. De in der tijd naar de bosschen gevlugte bevolking keerde dagelijks naar hare kampongs terug.

Te Martapoera was alles rustig. Aldaar liep het gerucht, dat demang Lehman gestorven zoude zijn, ten gevolge eener hem door Hidajat toegebragte wonde.

De kapitein Benschop, die van Pengaron uit gemarcheerd was naar de streken langs de Riam Kanan, zoomede ten Oosten en Noord-Oosten van Pengaron, om eenige in die streken rondzwervende kleine benden muitelingen uiteen te drijven, was nog niet terug gekeerd.

Oostwaarts van Amawang was alles rustig. Na de inname van Batoe Mandi heeft de vijand zich aldaar niet weder verzameld.

Tusschen Amonthay en Barabai en oost- en zuidoostwaarts van Batoe Mandi hielden zich nog kwaadwilligen op, die door onze patrouilles dagelijks werden opgezocht; overal, waar ontmoetingen met den vijand plaats hadden, werd hem afbreuk gedaan.

Den 17den October is de 1ste luitenant H. F. C. W. von Ende van Barabai met 40 man uitgerukt om eenige opstandelingen, nabij de kampong Boelalin wonende, op te vatten. Bij de kampong Djati gekomen, op den weg naar Boelalin, ontmoette hij eene benteng met twee voorliggende opene werkjes, waaruit hij sterk beschoten werd; de versterkingen werden echter door onze troepen bestormd en zonder verlies genomen. Na de vernieling der bentengs vervolgde von Ende den vijand nog eenigen tijd en nam daarna den terugtogt aan. De vijand drong toen weder langzamerhand op en bleef de terugtrekkende troepen tot in de nabijheid van Barabai onophoudelijk beschieten.

De adjudant-onderofficier dd. officier van Puffelen, die met een 100tal bajonetten en een mortier het tijdelijk bezette Batoe Mandie verliet om naar Barabai terug te keeren, marcheerde, op het vernemen, dat een 20tal muitelingen onder radhen toemenggoeng Adi Paraksa zich te Djati ophield, terstond derwaarts en verjoeg door een paar granaatworpen den vijand met verlies uit de aan de overzijde der rivier gelegene misigit; de granaten, die midden in de misigit sprongen, deden den vijand in verwarring uit een stuiven. Een fuselier sneuvelde bij dien aanval.

Eene patrouille op den 25sten October jl. nogmaals, onder den luitenant von Ende, naar die kampong gerukt, heeft den daar verzamelden vijand wederom verjaagd en die kampong getuchtigd. Een Europeesch korporaal en een inlandsch fuselier werden bij die gelegenheid gewond.

Te *Lampihoeng* is tijdelijk een post van 25 man gestationneerd, om de bevolking tot de terugkomst aan te moedigen en haar te beschermen.

Pringin, 12 uren ten noord-oosten van *Amonthay*, is mede door 70 bajonetten bezet. De aldaar gebouwd wordende versterking was bijna voltooid.

De berigten van *Tabalong* luidden minder gunstig; volgens geruchten zouden Antasari, Soerapati en Hidajat zich met 1500 man te *Moeara Ajoe*, 1½ dagmarsch NO. ten W. van *Tabalong* hebben gelegerd, om van daaruit de bevolking van het distrikt *Tabalong* met geweld te dwingen de zijde van het gouvernement te verlaten en haar te straffen voor de aan onze troepen verleende hulp. Bij bevestiging van deze berigten, zou de vijand onmiddellijk opgezocht en aangetast worden.

Aan de *Kapoeas* en *Kahajan*, als ook te *Sampit*, bleef alles rustig.

Z. M. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen* was met de sleper *kapitein van Os* en 25 bajonetten onder den 2den luitenant de Brauw de *Barito* opgestoomd, om te trachten de *Onrust* te bereiken en die te doen springen. Onderweg zoude zoo veel mogelijk de bewoners der Boven Doeson afbreuk gedaan, kampongs en tuinen vernield en wraak genomen worden over de vroeger verpleegde moorden.

Alle navorschingen omtrent den officier van gezondheid Stammler hebben geene volkomene berigten opgeleverd; onderzoekingen hebben echter de overtuiging gegeven, dat hij bij den aanval op *Martapoera*, door de muitelingen vervolgd, met zijne praauw omgeslagen en verdronken is.

De gezondheidstoestand der troepen was voldoende.

Ter hoofdplaats ging alles naar wensch.

De ingevallen kwade moesson maakte de verschillende togten zeer lastig en vermoeijend.

MOLUKKEN. — Ten vervolge van het voorkomende in de Javasche Courant van den 31sten October 1860 no. 87 zijn wij in de gelegenheid gesteld de navolgende berigten nopens de rustverstoring op de Zuidkust van *Ceram* mede te deelen.

Nadat de van *Amboina* gezondene troepen onder bevel van den luitenant kolonel de Brabant te *Hatoesoea* een tijdelijk kampement hadden betrokken, werden zij herhaaldelijk door den vijand verontrust, zelfs eenmaal van drie kanten te gelijk, welke aanvallen evenwel met behulp van een paar driesponders en door een wel gerigt geweervuur met goed gevolg werden afgeslagen, zoo dat de vijand na blijkbaar zware verliezen geleden te hebben, moest terugtrekken en zich niet meer nabij het kampement liet zien.

Hoewel de negorijen *Kamarian* en *Kaibobo* eene twijfelachtige houding schenen aangenomen te hebben, bleven echter de overige negorijen in de nabijheid van het kampement in rust.

In de eerstgenoemde negorij werden na ernstig onderzoek een aantal inlanders, leden van het kakianbond, in verzekerde bewaring genomen, terwijl omtrent *Kaibobo* werd vernomen, dat de radja van die negorij, na door zijne onderhoorigen met den dood te zijn gedreigd, door zwemmen zijn leven heeft weten te redden.

De bevolking van deze negorij had reeds vroeger vermeende grieven tegen den radja bij het Europeesch bestuur ingebragt, en daar zij, meer dan andere, het kakianverbond gehecht, niet gunstig bekend stond, werd zij door genoemden luitenant kolonel onderzocht, doch in rust en orde aangetroffen.

Den 11den October waren alle troepen ruim 300 man sterk, benevens een honderdtal kettinggangers, [illegible] *toesoea* vereenigd, waar eerlang Z. M. stoomschip *Admiraal Koopman* 200 Alfoeren van *Ternate* als hulptroepen aanbragt, die later nog door 375 Alfoeren aan boord van Z. M. stoomschip *het Loo* gevolgd werden. In afwachting dier bende werd een togt naar het binnenland ondernomen.

Den 17den October rukte eene kolonne op naar de negorijen *Urouw* en *Honittetto*, ten einde hen voor hunne deelname aan den opstand te straffen. Ter eerst genoemde plaatse aangekomen, werd ze na een geringen wederstand, waarbij 14 soldaten gekwetst werden, stormenderhand ingenomen. *Honittetto* werd door den vijand-zelven verbrand gevonden, hoewel hij daar rijke verdedigingsmiddelen had verzameld en [illegible] zeer gunstig voor verdediging gelegen was. De vijand hield echter niet op de kolonne, ook op haren terugmarsch, telkens te verontrusten.

In de Elpapoetih-baai en langs de Noordkust van *Ceram* was de stand der zaken bevredigend. Te *Assa* (*Waisila*) waren de Galelareezen bezig, met kakao-plantingen.

Volgens berigt van den regent van *Noniali* zou [illegible] aangestookt door de kakianpriesters reeds lang het voornemen hebben gehad, om de bevolking van *Saparua* tegen het gouvernement in verzet te brengen, omdat zij vreesden, dat met den val van *Mani* het kakianverbond met vernietiging bedreigd werd, zijnde de opstand haast door verkeerde handelingen der Ilarianezen [illegible] persoonlijke vete tegen den schoolmeester van *Waisamu* [illegible].

Op de Noordkust was de opstand nog niet eens bekend. Het voornemen bestond om de troepen te brengen naar *Nomiali* en daar het binnenland in te gaan tegen [illegible] om verder naar het zuiderstrand door te trekken, [illegible] opstand kon als gebroken worden beschouwd.

Te *Amboina* was het weder gedurende de maand October jl. drukkend heet, van tijd tot tijd afgewisseld door regenbuijen. De Gouverneur der Moluksche eilanden heeft zich den 8sten October naar het tooneel des oorlogs op *Ceram* begeven, van waar hij den 27sten daaraanvolgende is teruggekeerd. (*Jav. Cour.*)

Soerabaija, 19 November. In de Torresstraat is in dagen het Engelsche schip *William Kirck*, gevoerd door kapt. Atle, vergaan.

De kapitein, zijne echtgenoot en het grootste gedeelte der equipage, zijn na eene zeer moeijelijke reis van 14 dagen te Koepang aangekomen, zijnde eene boot met 4 man tot dus verre nog niet teregt gekomen.

De ongelukkigen zijn allen per *Menado*, kapitein Couteren, over wiens minzame bejegening zij zeer tevreden zijn, alhier aangekomen.

— Van Bandjermassing wordt ons nog gemeld, dat den 22sten October jl. naar Lontontoir vertrokken is Z. M. stoomschip *Admiraal van Kinsbergen* met eenige troepen en voorzien van kruidketels en andere materialen, ten einde het overschot der *Onrust* aldaar te laten springen.

Soerabaija, 21 November. Makasser. — Aroe [illegible] is door het Gouvernement, op voorstel der Boni-vorsten, tot Rijksbestierder van Boni aangesteld.

Op de hoofdplaats Makasser wemelt het thans van Inlandsche vorsten en hun groot getal volgelingen, om hunne hulde komen brengen aan 's Gouvernements vertegenwoordiger alhier. Men wil dat dezer dagen door de troepen aldaar eene groote exercitie in het veld ter hunner eere zal houden worden. Het gezelschap van den Leenvorst van Boelo (Sindjay) is den 5 dezer met 500 volgelingen aangekomen en den 8 de kroonprins van Sidering en de Wadjoasche Aroe Padali met 1000 man.

Ook is den 14den met zeer veel plegtigheid door Bonische gezanten het traktaat met Boni uit[illegible].

Ter reede alhier is dezer dagen direkt van Bandjermassing aangekomen, Z. M. stoomschip *Soembing*, eenige levensmiddelen ingenomen te hebben is het weder derwaarts vertrokken, zonder dat men het ware doel harer komst alhier weet. — Z. M. stoomschip *Citadel van Antwerpen* heeft kortelings de reede verlaten en een togt gemaakt naar het eiland Saleijer en de liggende plaatsen, waarschijnlijk om, als naar gewoonte, de zeeroovers te vangen.

Niettegenstaande het overgroote getal vreemdelingen is de rust alhier niet het minst gestoord en gewaart men 's avonds na 8 uren geen enkelen inlander zonder lantaarn op straat, dank zij de goede plaatselijke politie, onder den verdienstelijken Adsistent Resident Hardenberg. De gezondheidstoestand op Celebes is gunstig.

— Berigten van Amboina melden, dat iedereen daar algemeen in de weer is, door de Ceramsche expeditie. Aldaar staan de zaken vrij goed, de troepen zijn naar het binenland opgerukt en is de overste Prabant voornemens om tot het zuiderstrand door te dringen. — Urouw en Hinitetto, twee versterkte plaatsen, zijn door de onzen bestormd en vernield, aan onze zijde zijn drie soldaten en een paar koelies gewond. Van tijd tot tijd hebben de Alfoeren het kampement beschoten, doch vlugtten telkens bij het naderen onzer troepen. De Resident van Ternate heeft ten minste 700 Alfoersche hulptroepen naar Ceram gezonden, en door deze belangrijke versterking verwacht men dat de expeditie spoedig goed zal eindigen.

— Men schrijft ons van Banda, dat den Resident alaar, door *eenige* perkeniers van die plaats, een geschenk l worden aangeboden, dat op ƒ6000 wordt geschat en ereids de bestelling in Duitschland is geschied.

Onlangs is door de Regering aan de perkeniers aldaar en belangrijk renteloos voorschot, voor hunne onderming gegeven.

Geheel Banda is in rep en roer voor de ontvangst n zijne Excellentie, den Gouverneur Generaal van ederl.-Indië, wiens komst de arme en beklagenswaarge ingezetenen met zooveel verlangen te gemoet zien, n einde Zijner Excellentie hunne billijke grieven te nnen voordragen. God geve dat zulks van goeden ined zijn moge.

(*Soer. Ct.*)

Pasoeroean, 21 November. De protestantsche Geente alhier heeft van eene Dame, die vroeger met woon te dezer plaatse was gevestigd en onlangs een ruimen tijd in haar midden heeft vertoefd, ten geschen ontvangen een paar sierlijk bewerkte zilveren bers, tot gebruik bij de viering van het H. Avondmaal.

— De gezagvoerder van het Ned. schip *Kortenaar*, de er Glazener, heeft ons welwillend het volgend exkt uit een brief zijns stuurmans ter plaatsing gegen:

Pasoeroean, 20 November. Gisteren avond zijn wij de jagt geweest van een tijgerhaai. Met 2 harpoeen 2 kogels die ik hem gegeven had, liep hij onze ee booten nog uit met een 5 mijls vaart, niettegenaande er 14 man in de beide booten waren. Wij ginn te zes uren juist van boord en te 10½ uur hadden j hem langs zijde door onze twee sloepen van de buin reede geboegseerd.

Hij is bij meting 20 voet lang bevonden, zijn kop 4½ voet breed; achter zijne zwemvinnen die ieder voet lang zijn, heeft zijn ligchaam een omtrek van 10 eten. Met zijn grooten staart beukte hij het water verhrikkelijk bij iederen harpoen en kogel die hij kreeg, heb hem met groote moeite gister avond voor de riteit overgenomen; 't is een enorm beest.

jl. Zondag is met de sloepen van alle ter reede ligude schepen op 3 dergelijke beesten jagt gemaakt, doch nder er een te vangen.

Men berigt ons dat eergisteren alhier, op de buitenede is aangekomen het Engelsch oorlogsfregat *Herald* ommandant Denham, terugkeerende van eene opame der straat Torres, welke bewerkstelligd is, om e beste plaatsen te vinden voor den onderzeeschen -graafkabel, die Java met Australie zal verbinden. Aan boord van dien bodem bevinden zich vier maozen, schipbreukelingen van het Eng. schip *William irck*, dat onlangs moet vergaan zijn.

De kapitein van dit schip, zijne vrouw en stuurman jn mede gered en behouden te Soerabaija aangekomen n worden hier verwacht om de reis naar Europa, met et Eng. schip *Isabella* gezagvoerder Page te doen.

(*Pass. N. en Adv. bl.*)

NEDERLAND.

Wij vernemen, dat op 20 October a. s. op het kerkof van het door Tollens zoo geliefde Rijswijk, het geenkteeken op zijn graf op eenvoudige wijze zal worn onthuld. Te dier gelegenheid zal mede een koorgeng, (woorden van den dichter S. J. van den Bergh, edelid der kommissie, muziek van den heer W. F. Nilaï, onderwijzer aan de koninklijke muziekschool te Gravenhage) worden uitgevoerd.

— Eenigen tijd geleden is te Vlissingen ten behoeve arine-werf uit Engeland aangevoerd een lokomotief, estemd tot het vervoer van hout enz. op de verschilende werven. Dit werktuig is Donderdag beproefd en eeft o. a. gestoomd van de uitrusting- naar de konstruktiewerf, langs het dok. Naar het schijnt, voldoet et aan het oogmerk, en men kan dus weldra verwachen, dat het vervoer van zware vrachten daarmede geeeld zal plaats hebben. Het was een vreemd gezigt, it stoomwerktuig, dat betrekkelijk niet groot van omang, ruim 20,000 ned. ponden weegt, als een gewonen agen over de straatsteenen langs het dok te zien rijen, terwijl de zeer korte wendingen, die men er mede aken kan, verwondering wekken.

— En zonderling geval had dezer dagen onder Meeduizen plaats. Zeker landbouwer aldaar, des morgens ne lamp door middel van een lucifer ontstekende, randde zich aan den vinger bij het afstrijken van het okje. Bevreesd voor erger gevolgen, waarvan hij wel us gehoord of gelezen had, nam hij ras het besluit om ch eigenhandig met eene bijl een gedeelte van den inger af te kappen. Hij bragt dit besluit oogenblikelijk ten uitvoer. De zelfverminking had zulk een bloederlies ten gevolge, dat er geneeskundige hulp moest orden ingeroepen.

ENGELAND.

Londen 8 Oct. Het berigt dat de Engelsch-Siciliaanhe brigade onder Garibaldi zwaar geleden heeft in e overwinning op de Napelsche royalisten behaald, uurt natuurlijk den ijver aan, ofschoon de tijding et leedwezen vernomen werd. De bijdragen voor de itrusting der vrijwilligers als anderzins, beliepen echer tot nog toe volgens een brief van het komité, echts £ 3000, terwijl de kosten £ 15.000 zijn.

Zekere kapitein Levelt van Liscombe-park in Bukinghamshire heeft een schoenerjacht van 105 ton, *irage* genaamd, geheel uitgerust, om als adviesjacht dienen voor Garibaldi, daar het vaartuig een snelder is. Er zijn zes vierponders aan boord en tien aten buskruid, veertien miniégeweren, even zooveel lkmessen en verscheidene jagtgeweren. Onder de manning bevinden zich tien goed geoefende zeelieden, ieder met een sabel en buks gewapend zijn. Het cht is voorzien van zes maanden levensvoorraad.

Met betrekking tot de Italiaansche aangelegenheden hijnt er een oogenblik kalmte te bestaan, gedurende elk men den stand van zaken eenigzins bedaaroverzien kan, zonder nogtans ver in de toekomst kunnen doordringen. De Fransche politiek wordt eds beschouwd als een met de Sardinische, doch er rouwen in te stellen, is eene andere kwestie. De wering van eene doorgaans vrij wel onderrigte zijde, Napoleon III tot eind-oogmerk zoude hebben, Italie in zijne magt te krijgen, vindt hier overigens weinig geloof.

Er wordt hier veel gesproken van een nota van de Oostenrijksche regering aan Engeland, waarbij het Weener kabinet verklaart zich niet te kunnen binden aan het stelsel van nonintenventie. Dit zoude dus overeenstemmen met de jongste handelwijze van de Oostenrijksche regering, die overtuigd is dat Engeland slechts met dépêches schermt en geenszins de wapenen voor Italie opvatten zal, terwijl Frankrijk zich alleen bepaalt tot de belofte, van Lombardije aan Sardinie te waarborgen, en de Italianen, wat het overige betreft, op zich-zelven laat staan. Dit zegt nogtans veel, wanneer de eensgezindheid onder hen bewaard blijft, want vijf-en-twintig millioen Italianen, gesteund door tien millioen Hongaren, strijdende voor de zaak van nationale regten, maken eene tamelijk sterke magt uit.

— Men wil thans weten, dat de princes Alice in het huwelijk zal treden met prins Lodewijk van Hessen-Darmstadt, en dat de verloving te Mainz zal plaats hebben. Tot dat doel zal de koninklijke familie zich twee dagen aldaar ophouden, om zich vervolgens naar Coblentz te begeven.

Prins Frederik Willem Lodewijk van Hessen is den 12 September 1837 geboren en de oudste zoon van prins Karel, broeder van den regerenden groothertog van Hessen-Darmstadt, die geen kinderen heeft, zoodat onder den gewonen loop der omstandigheden prins Lodewijk geroepen is, om eenmaal den troon van zijn oom te beklimmen.

Princes Alice is den 25sten April 1843 geboren.

— In een ingezonden stuk in de *Morning Post* wordt het voorstel gedaan, om met het oog op het groot aantal Engelsche partikuliere jachten, de vrijwilligers-beweging ook ter zee uit te breiden en eene vrijwillige oorlogs-flotille, ter bescherming van de kusten in oorlogstijd, te vormen.

— Den 28sten September zijn weder 800 vrijwilligers voor Garibaldi naar Italie vertrokken.

— De staatsinkomsten gedurende het kwartaal, geëindigd 30 September, hebben £ 606,600 minder bedragen dan gedurende hetzelfde kwartaal van 1859, en daarentegen £ 4.819.680 meer gedurende het dienstjaar geëindigd 30 September ll. dan gedurende het vorige dienstjaar.

— Volgens de opgaven van den *Boart of Trade* hebben de uitvoeren gedurende de maand Augustus bedragen eene waarde van £ 13,535.205 tegen £ 11,134,765 en £ 12,117,275 in dezelfde maand van 1858 en 1859.

— De invoeren van edel metaal gedurende de eerste acht maanden van dit jaar hebben bedragen eene waarde van £ 15,041.406 tegen £ 26.702.568 en £ 19,926,278 gedurende hetzelfde tijdvak van 1858 en 1859. De uitvoeren van edel metaal gedurende de eerste acht maanden van dit jaar beliepen eene waarde van £ 14.913.914 tegen £ 26,397,033 en £ 35,443,418, gedurende hetzelfde tijdvak van 1859 en 1858.

— Den 5den October is in de uitgestrekte gebouwen, bekend onder den naam van *Albion Hotel* te Londen, brand ontstaan, welke zich in den beginne zeer ernstig liet aanzien. Door spoedig aangebragte hulp slaagde men er echter in den brand te blusschen, doch niet voor dat het benedenste gedeelte van het gebouw een prooi der vlammen was geworden. De aangerigte schade moet aanzienlijk zijn.

— Eenigen tijd geleden vormde zich te Londen eene vereeniging, om brieven of pakjes door middel van hellende buizen van het eene gedeelte van de stad naar het andere te doen glijden en alzoo zonder tusschenkomst van personen of vervoermiddelen te verzenden. Die maatschappij heeft dezer dagen hare werkzaamheden begonnen door een aanvang te maken met het leggen der buizen.

FRANKRIJK.

Parijs, 7 October. Brieven uit Chambery hangen een zonderling tafereel op van de aldaar aangekomen soldaten van het Pauselijk leger, die te Ancona en Castelfidardo door de Sardiniers zijn gevangen genomen. Een daarvan meldt, dat het gedrag dier soldaten zonderling strijdt met hetgeen daaromtrent in de jongste allokutie van den Paus werd gezegd, om zich te verdedigen tegen de uitdrukking van huurlingen, door den Heer Cavour in zijne bekende nota aan het Romeinsche kabinet gebruikt. Velen daarvan zijn in Fransche dienst getreden, terwijl anderen naar Zwitserland zijn vertrokken, ten einde daar middelen te vinden om naar Nederlandsch-Indie te worden overgevoerd. Deze brief, die door een zeer onpartijdig persoon is geschreven, berigt dat hier wel degelijk van huurlingen sprake is.

— Dezer dagen is gemeld, dat de generaal de Beaufort d'Hautpoul een rapport aan de Fransche regering heeft ingediend, nopens de Syrische aangelegenheden. Het gouvernement heeft thans een soortgelijk verslag van Fuad-Pacha ontvangen, bevattende al hetgeen door hem te Damaskus en op den Libanon is verrigt en nog gedaan zal worden. Fuad-pacha meldt daarin o. a., dat, naar zijn oordeel, al de schuldigen op geregelde wijze moeten teregtstaan en dat hij dienovereenkomstig heeft gehandeld, zonder daarvan, noch van de bestaande wetten af te wijken: hetgeen gemeld is, dat verscheiden schuldigen bij het leger zijn ingelijfd, is dus onwaar. Voorts meldt hij, dat de internationale kommissie, naar zijn oordeel, vreemd moet blijven aan het onderzoek of de veroordeeling der schuldigen, maar dat hare taak veeleer moet wezen den toestand van het land op te nemen. Bovendien heeft het straffen der schuldigen zonder hulp der Fransche troepen, reeds bewezen, dat de Turksche regering daartoe ten volle bij magte en zij geheel geneigd is de bedreven misdaden behoorlijk te straffen. Om dezelfde redenen ook heeft hij zich op zijn togt door het binnenland noch door die soldaten, noch door een der vreemde kommissarissen doen vergezellen.

— Er is sprake van de zending eener derde divisie troepen naar Rome.

— Het Hippodrome te Parijs is den 7den het tooneel van een groot ongeluk geweest. Op het oogenblik, dat de zeventigjarige Niemeczec met zijne twee zoons zijne gewone kunstverrigtingen deed op een dertien à veertien ellen boven den grond gespannen strak koord, brak het touw plotseling en stortten de drie mannen naar beneden. De oudste zoon, een jongeling van drie en twintig jaar, gaf geen teeken van leven meer, toen men hem ophief. De oude man met zijn jongsten zoon bleken vreeselijk gekwetst te zijn; de zeventienjarige knaap had de beide beenen gebroken, de vader den linkerarm, terwijl beider ligchamen bovendien met kneuzingen overdekt waren. Dit ongeluk maakte zulk een pijnlijken indruk op het publiek, dat iedereen het Hippodrome verliet en de voorstelling geen verderen voortgang kon hebben.

Niemeczek, de vader, die na het hem in den Hippodrôme overkomen ongeval naar het hospitaal Beaujon was overgebragt, is in den loop van den avond overleden. Men vreest, dat de jonge Hippolyte Niemeczek hetzelfde lot zal ondergaan. Van de geheele familie blijft dan nog slechts eene dochter van 20 jaren over.

— Te Senailly heeft een meisje van 20 jaren haar vader, een man van 48 jaren, gedurende zijn slaap vermoord. Als oorzaak van de misdaad wordt opgegeven, dat de vader niet wilde toestemmen in een huwelijk, dat zijne dochter wilde aangaan.

— Volgens de *Corriere Mercantile* heeft de slag aan den Voltu no geduurd van 2½ uur 's morgens tot 6 uur des avonds; terwijl koning Frans in persoon het opperbevel over zijne troepen heeft gevoerd en het vuur niet ontzien heeft. Garibaldi bevond zich, zoo als gewoonlijk, steeds in het heetst van het gevecht. Het blad schat dat laatstgemelde 12.000 man in den strijd had, en koning Frans 20.000, terwijl van den diktator 1300 man en van den koning 3000 man buiten gevecht zijn gesteld.

— In den Kerkelijken Staat of-om naauwkeuriger te spreken - in de pauselijke provincie, die aan den Heiligen Vader onderworpen is gebleven, heerscht de grootste wanorde. Sedert den pauselijken troepen de nederlaag van Lamoricière bekend is, ontbreekt het hun aan alle krijgstucht. Zij verspreiden zich over het platteland, stellen de onderdanen van Pius IX op brandschatting en plunderen de omstreken der eeuwige stad. Te Frascati moest de hulp der fransche soldaten worden ingeroepen om de orde te herstellen.

— De *Siècle* beantwoordt de bisschoppen, die den Sardiniërs verwijten, dat zij 60,000 man vereenigd hebben, „om een handvol dapperen, een kleine handvol Makkabeërs" te verpletteren. Dat klein getal verdedigers van den Heiligen Stoel, zegt de *Siècle*, is op zich-zelf de veroordeeling der zaak van de wereldlijke magt der pausen. „Hoe, - roept dat blad uit, - gij hebt met volkomen vrijheid uwe mandementen vermenigvuldigd, de alarmtrom door geheel Europa geroerd; gij zijt, zegt gij, tweehonderd millioenen sterk! Indien uw heilig kollege, indien uwe kardinalen, uwe priesterregering, uwe alonde misbruiken en vooroordeelen, ook slechts de minste sympathie bij de bevolkingen gevonden hadden, dan gij zult het toestemmen, zoudt gij wel tien ten honderd der bevolking hebben aangeworven, en dan zoudt gij twintig millioen kruisvaarders hebben gehad om den heiligen vader te verdedigen, - en wat hebt gij nu gehad?"

— Aan de *Köln. Zeit.* wordt uit Parijs van 3 October het volgende geschreven: „De *Moniteur* deelt heden uit de korrespondentie van Napoleon I de stukken mede, die betrekking hebben op de inneming van Malta en den val der orde van St. Jan in 1798. Dat een zeer laag verraad hierbij in het spel was, wordt natuurlijk verzwegen. Wij weten echter dat generaal Bonaparte, zelfs ondanks de verraderlijke handelingen van de fransche leden der orde, Malta niet zou hebben veroverd, indien niet de grootmeester, de heer von Hompesch (even schandelijk als zijn naamgenoot, de minister van den Beijerschen Palts, die in 1795 Dusseldorf aan de Franschen uitleverde, zonder den minsten tegenstand had gekapituleerd. Voor dit verraad was hem een duitsch vorstendom toegezegd, dat hij natuurlijk nooit te zien kreeg; later kocht men hem met 15,000 fr. af."

Parijs, 8 Oct. Er is hier een gerucht in omloop, dat Pruissen, Oostenrijk en Rusland het reeds eens zijn geworden omtrent het programma der beraadslagingen in de bijeenkomst te Warschau.

— De heer Thiers heeft bereids weer een nieuw deel voltooid van zijn werk: *Histoire du Consulat et de l'Empire.*

— Naar men verneemt, was er in het laatst der vorige maand op het vatikaan te Rome besloten, dat de exkommunikatie tegen koning Victor Emanuel den 30sten, onmiddelijk na afloop van het konsistorie, zou worden openbaar gemaakt, maar dat dit, ten gevolge der vertoogen van den Franschen gezant, verhinderd is. Deze zou bij die gelegenheid den paus ten stelligste hebben verzekerd, dat Victor Emanuel zich niet naar Rome zou begeven.

— Naar aanleiding eener opmerking in het dagblad van Rome, zegt de *Patrie*: »Toen de Fransche regering in hare onderhandelingen met Rome zich in oppositie verklaarde tegen den inval der Piemontezen op het gebied van den Kerkelijken Staat, wilde zij daarmede niet zeggen, dat zij zich tegen dit feit door kracht van wapenen zou willen verzetten, maar dat zij alle mogelijke gronden van overeniging zou aanvoeren, om dien inval tegen te houden. Zij heeft dit dan ook op de meest loyale, op de meest krachtige wijze gedaan, maar overigens heeft zij Piemont geheel verantwoordelijk gelaten voor zijne handelingen, gelijk het dan ook alle gevolgen van dien stap zal moeten ondervinden."

— Men schrijft uit Rome: Van wege de Fransche administratie zijn op verschillende plaatsen, zoo als te Albano en Monterosi de noodige maatregelen genomen tot huisvesting van manschappen en het bijeenbrengen van de levensmiddelen. Algemeen is men hier van gedachte, dat wanneer het bezettingsleger door de toezending van nieuwe manschappen tot het bepaalde cijfer zal zijn aangevuld, de maarschalk Vaillant de betrekking van opperbevelhebber van generaal Goyon zal overnemen. Deze laatste, hoezeer hij ook aan den keizer gehecht moge zijn en tevens eene bepaalde sympathie voor den paus aan den dag legt, heeft ook tegenwoordig te Parijs, ten aanzien zijner handelingen alhier, met zulk eene stelselmatige opposite te kampen, dat het hem niet onwelkom zal zijn, de door hem aanvaarde taak en daaraan verbonden oefening van gezag eens aan een ander te mogen overdragen."

DUITSCHLAND.

Weenen, 6 Oct. Ten opzigte van de audientie van den Heer Maager, een der invloedrijkste leden van den breeden rijksraad, bij den keizer, verneemt men het volgende: Toen hij op zijn verzoek bij den keizer was toegelaten gaf hij hem te kennen, dat hij het zijn pligt had geacht den keizer nader de redenen te ontvouwen, welke hem genoopt hadden op den eenmaal betreden weg voort te gaan. »Kom rond voor uw gevoelen uit," waren de woorden, welke de keizer hem daarop toevoegde. Deze raad werd door den heer Maager ter harte genomen. De keizer leende aandachtig het oor en sloot de langdurige audientie in dezer voege: »Ik dank u voor de openhartige taal, welke gij mij hebt doen hooren. Hiervan moogt gij u innig overtuigd houden, dat ik niets op het oog heb dan het welzijn van mijn volk. Zeg aan mijne getrouwe Zevenbergers, dat zij tevreden zullen zijn over de wettelijke verordeningen, welke ik later zal uitvaardigen."

— Volgens de *Presse* en andere dagbladen der hoofdstad, weet men thans minder dan ooit hetgeen de regering eigentlijk beoogt.

— Men verzekert, dat de rijksraad tegen het einde van November weder zal bijeengeroepen worden, ten einde te beraadslagen over de wetsontwerpen, welke thans worden gereed gemaakt. Velen vreezen, dat de regering voornamelijk tijd wenscht te winnen.

— Iemand, die Venetie in het laatst der vorige maand bezocht, ontkent dat de groote meerderheid der bevolking aldaar zoo hevig tegen het Oostenrijksche bewind gekant is, als vele berigten willen doen gelooven.

— Uit Pesth wordt berigt, dat de toestand van een aanzienlijk gedeelte der monarchie en vooral van Hongarije en de Woiwodina voorbeeldeloos mag genoemd worden. »Wij weten het," zoo meldt men van daar, »zelfs in de schaduw der kanonnen kan men rusten. Is het land in staad van beleg verklaard, dan blijft zelfs dengene die voor een krijgsraad wordt teregt gesteld, nog eenige gelegenheid over om zich te verdedigen, want hij wordt minstens eens verhoord. Thans echter is de toestand der bevolking nog veel ongelukkiger, want zonder vorm van proces worden de aanzienlijkste burgers uit hunne woning geligt en naar eene verwijderde vesting gevoerd, zonder dat daarvoor eenige schijn van regt bestaat. Vooral in den jongstverloopen tijd heeft de regering geen enkel blijk gegeven, dat niet leidt tot de onderstelling, dat wij het tijdstip veel naderbij zijn, waarop gansch Hongarije in staat van beleg zal worden verklaard, dan waarop de Hongaarsche landdag zal worden bijeengeroepen."

— De hofboekhandelaar te Hannover heeft eene *kaart van Frankrijk in* 1861 uitgegeven, die als pendant kant dienen van de beruchte *Kaart van Europa*, van Edmond About. Frankrijk is op eerstgenoemde kaart als een staat van den tweeden rang voorgesteld en daardoor verstoken van de hulpmiddelen, om een aanvallenden oorlog te voeren. Europa zal alsdan tot eene algemeene ontwapening kunnen overgaan.

Zwitserland komt op de kaart als zeer vergroot voor, want het bekomt Nizza en Savoye, Dauphiné, Provence, eenige deelen van Fransche-Comté en dat deel van Bourgogne, hetwelk tot de Rhône en Saône loopt. Hierdoor zal Frankrijk bevrijd worden van de gevaarlijke nabuurschap van Italie. Gascogne, Languedoc en Guienne worden bij Spanje ingelijfd, dat in plaats van Frankrijk, rang bekomt als vijfde groote mogendheid. Engeland, dat Cherbourg zoozeer ducht, wordt in het bezit dier sterkte gesteld, alsook van Normandije en van Ile-de-France, behalve van Parijs, dat Abd-el-Kader in leen ontvangt. Belgie wordt vergroot met Picardije, Artois, Fransch-Vlaanderen en het noordelijk gedeelte van Champagne. Duitschland erlangt slechts den Elzas, Lotharingen en noordelijk Fransche-Comté.

— Den 22 Septemb. had op de Jungfernhaide bij Berlijn een vreemsoortig tweegevecht plaats. Tweejongelieden, die elkander voor dien tijd geheel vreemd waren, waren in een gezelschap in twist geraakt, tengevolge waarvan de een den ander eene schriftelijke uitdaging op pistolen toezond. Maar de brief geraakte in handen der tweelingzuster van den uitgedaagde, en daar zij zeer sterk op hem gelijkt, besloot zij hem te vervangen en volvoerde dat plan werkelijk. De tegenpartij, hiervan heimelijk verwittigd, was nu galant genoeg, om zijn kogel in de lucht te zenden, maar niet alzoo deed de jonge dame, wier kogel hem echter slechts in den schouder trof. Het berigt zegt nog niet, of een huwelijk het gevolg van dat tweegevecht worden zal; de zaak zou er dan te romantischer door worden.

— De Zwitsersche bondsraad ziet zich genoodzaakt een zeer waakzaam oog op het kanton Tessin te houden. Want hoewel de groote meerderheid der bevolking tegen eene aanhechting bij het koningrijk Italie is, zoo bestaat toch aldaar eene zeer onrustige en heethoofdige partij, welke deze vereeniging wenscht en in het geheim met de zoogenaamde Italiaansche patriotten in verband staat. De hoofden dier partij komen er zelfs opentlijk vooruit, dat de natien zich naar oorsprong en taal vereenigen en bijgevolg ook de Italianen elk vreemd juk afschudden moeten. Tessin, zeggen zij, is wel door de wetten met Zwitserland verbonden, maar de harten zijn aldaar nog steeds Italiaansch, enz.

— Te Munchen is de stellige mededeeling ontvangen, dat de spoorwegbrug over den Rhijn, ter verbinding van Kehl met Straatsburg, tegen den 1sten November geheel voltooid en bruikbaar zal zijn.

— De russische *Noordsche bij* bevat een alles behalve bemoedigend artikel over den toestand der oostenrijksche financiën en eindigt dit aldus: »De heer Plener (de oostenrijksche minister van financiën) zegt in zijn rapport aan den keizer dat het tekort uit de begrooting moet verdwijnen. Maar in welke gevallen? Luister wat hij zegt: 1o. *indien* men er toe geraakt de kosten voor het leger, thans 100 millioen beloopende, tot 90 millioen te verminderen; 2o. *indien* de medewerking van de Bank om in de behoeften van den Staat te voorzien, niet meer zal noodig zijn; 3o. *indien*, ten gevolge van gelukkige hervormingen, het openbaar vertrouwen hersteld wordt; 4o. *indien*, binnen zeer korten tijd, de Bank er in slaagt een gedeelte van haar aktief te realiseren en haren geldvoorraad vermeerdert na het bedrag der omloopende bankbiljetten verminderd te hebben; 5o. *indien* het stijgen van alle waarden, als gevolg uit de voorafgaande gissingen, een vermindering te weeg brengt van de helft der tien millioen, die voor het inwisselen en het overdragen der sommen vereischt worden; 6o. *indien* in het algemeen beheer, ten gevolge van een nieuwe politieke en regterlijke organisatie, verscheidene ambten en bedieningen, thans ten laste van het centraal bestuur, overgaan op de landen of steden waartoe zij behooren; waardoor eene bezuiniging van 4 millioen op de departementen van binnenlandsche zaken en van justitie en insgelijks van 4 millioen op het departement van financiën zal kunnen worden verkregen; 7o. *indien*, na dat al deze bezuinigingen zullen zijn aangebragt, de ongedekte uitgaven, ten bedrage van 19 millioen voor het jaar 1862 en 25 millioen voor het jaar 1863, niet in rekening worden gebragt, aangezien deze sommen bestemd zijn tot het betalen der schulden en der gewaarborgde rente, en zulke uitgaven even weinig op regtstreeksche uitgaven gelijken als de door leeningen verkregen gelden op de artikelen der werkelijke inkomsten (?) 8o *indien* de uitgaven niet op nieuw vermeerderd worden; eindelijk 9o. *indien* de vrede, de grondslag van het algemeen vertrouwen, niet gestoord wordt. Wanneer dus alles, wat met die *negen* INDIENS is aangeduid, verwezentlijkt wordt, zal Oostenrijk geen deficit meer hebben!

Oostenrijk schijnt zich weinig te bekommeren over den staat zijner geldmiddelen, en het beginsel aan te nemen, dat Bankroet in alle geval het ergste zijn kan. Het moet nogtans niet alleen verwondering, maar ook ergernis baren, dat een Staat als Oostenrijk op den bijstand van Rusland, wiens staatsbiljetten ongeveer tien pct. onder pari staat, rekent na het onlangs uitgebragte officiële verslag van den toestand der oostenrijksche financien, hetwelk vrij wel overeenstemt met vroegere mededeelingen, behalve dat het nog iets donkerder gekleurd is. Gedurende de laatste tien jaren betaalden de oostenrijksche onderdanen acht honderd millioen florijnen meer aan belasting dan in de voorgaande tien jaren, en de staatsschuld werd tevens een duizend drie honderd millioen florijnen vergroot, terwijl daarenboven voor honderd millioen aan domeinen verkocht werden. Het deficit in 1861 beloopt negen en dertig millioen florijnen, en dat in 1862 zal 25 millioen zijn, doch op het budget van 1861 komt onder de baten nog de twee en dertig millioen florijnen oorlogslasten voor. En zulk een Staat bevordert krijg! Er moet eene zonderlinge orde bestaan hebben, om zulke uitkomsten op te leveren, doch *orde* beteekent in dusdanige staten *stilte*, en het zwijgen onder de opgehevene sabel, *tevredenheid*. Wanneer Rusland dit als bevorderlijk voor monarchale belangen beschouwt, dan miskent het zijn tijd.

— Toen de prins-regent dezer dagen door het stadje Duren reed, zag hij onder de vele vlaggen, die ter zijner eere uitgestoken waren, ook een duitsch-nationale vlag (zwart-rood-goud); onmiddelijk liet hij zijn rijtuig, waarin ook zijn broeder prins Karel zat, ophouden, en gaf bevel die vlag weg te nemen. Dit feit heeft veel opzien gebaard, daar men er een afkeuring in bespeurt door den prins-regent van de beslissing, onlangs door den minister van binnenlandsche zaken in een dergelijke zaak gegeven.

ITALIE.

Turin, 8 October. In de heden gehouden zitting van het parlement heeft de heer Ferrari het door de regering op 2 dezer ingediend wetsontwerp bestreden, (Gelijk men weet, betreft dit ontwerp het regt der regering om, onder voorwaarden, de aansluiting der staten van Midden- en Zuid-Italie bij Sardinie aan te nemen en vast te stellen). De spr. voerde o. a. ter wederlegging van dit ontwerp aan, dat er eigentlijk geen onderscheid meer bestond tusschen een Noord- en een Zuid-Italie, en dat overal met de uitdrukking »een vrij Italie", ook geheel Italie wordt bedoeld. Dit begrip", zeide spr., »is dat van Garibaldi, maar ook dat van Victor Emanuel, en zoo men tusschen die beiden ten aanzien van dit punt een verschil wil opmerken, dan ligt dit onderscheid niet in het denkbeeld-zelf, maar alleen in de toepassing daarvan." Verder wees spr. op de omstandigheid, dat de Piemontesche regering bij de vrijmaking der Noord-Italiaansche staten, aan die bevolkingen de Piemontesche wetten, inrigtingen van bestuur enz. had opgedrongen, en dus, zijns inziens, die staten niet in den eigentlijken zin vrij, maar tot Piemontesche provicien gemaakt had. Met het rijk der beide Sicilien, meende spreker, kon en mogt het zoo niet gaan, en zoo deze zich ook al bij Piemont wilden aansluiten, dan hadden zij volkomen regt, om daarbij vooraf zekere bepaalde voorwaarden te bedingen. »Aan die staten," — zoo ging spr. voort, — »de aansluiting bij Piemont op te dringen, dit noem ik eene ondankbaarheid jegens Garibaldi, die duidelijk genoeg heeft verklaard, dat hij het tijdstip daartoe nog niet geschikt acht. Bovendien vind ik ook geene reden, om daarmede zooveel spoed te maken; want wat men ook moge zeggen van een toestand van anarchie, mijns inziens bestaat die aldaar niet."

In den loop zijner rede, bragt de heer Ferrari ook het door de regering verlangde votum van vertrouwen ter sprake. Hij verklaarde zich daarbij met ronde woorden tegen de politiek van graaf Cavour, en wel omdat deze, naar het hem voorkwam, blijkbaar niet regt op de hoogte was van den toestand en de eischen van het tegenwoordig oogenblik, daar hij anders in zijn aanspraak, bij de opening dezer zitting, Rome en Venetie niet van de vrijmaking van geheel Italie zou hebben uitgesloten.

Bij de nadere uiteenzetting dezer punten, kwam spr. eindelijk tot de konklusie, dat wanneer er in den loop der gebeurtenissen geene merkelijke verandering kwam, Frankrijk zich met der tijd ongetwijfeld van geheel Italie zou meester maken. »Maar daartegen", zoo besloot hij zijne rede, »bestaat één zeker middel, en dat middel ligt in het woord konféderatie. Deze, maar ook deze alleen is het behoud van Italie."

RUSLAND.

De keizerin van Rusland is den 5den October geluk[kig] van een zoon bevallen.

— Uit St. Petersburg wordt gemeld, dat, ten gev[olge] der liquidatie van het Petersburger bankiershuis S[tie]glitz en Co., de heeren Hope en Co. te Amsterdam [en] Paul Mendelssohn Bartholdy te Hamburg, bij ukase [van] den keizer van Rusland, thans regtstreeks zijn gemag[tigd] tot de rentebetaling der Russische staatsleeningen.

— Voor de jagten, welke de Keizer van Rusland [in] de wouden van Bialystock op oerossen zal houden, wo[rden] groote toebereidselen gemaakt. Gelijk men weet, [zijn] deze wouden de eenige, waar men nog oerossen vi[ndt;] hun getal bedraagt thans nog ongeveer 1500. De [lei]ding dezer jagten is opgedragen aan den kolonel A[bra]movicz en den graaf Konstantijn Ozarowski.

CHINA.

Hongkong, 15 November. De tijdingen uit China [zijn] van het grootste gewigt. Zij behelzen de sluiting [van] het verdrag van Tien-tsin, waarin nieuwe bepali[ngen] zijn opgenomen. Deze zijn de Chinezen afgedwo[ngen] onder bedreiging van de verwoesting van Pekin.

In onze laatste tijdingen meldden wij, dat de no[ord] Poort van Pekin in de magt der geallieerden was; zij [werd] hun afgestaan op bedreiging van een bombardement [der] stad. Mr. Harry Parkes en Mr. Loch waren uitgele[verd] en het leger van San-ko-lin-sin was nog steeds o[nder] de wapens.

Onmiddelijk hierna werden de overblijfsels va[n de] overige gevangen, die onder de wreede behandeling [der] Mongoolsche troepen bezweken waren, uitgeleverd.

Mr. Parkes en Loch waren erg mishandeld en had[den] vaak doodsangsten uitgestaan, maar werden bij ve[rge]lijking door hunne bewakers nog goed behandeld, [en] geen nog verbeterde, toen zij in Pekin onder de [hoe]de van Prins Kung waren.

Even zoo gelukkig troffen het kapitein Brabazon [en] de abt de Luc, die door de troepen van een dood[ge]wonden Tartaarschen Generaal gevangen geno[men] waren. Maar diep betreuren wij het ongelukkig [lot] van Mr. Bowlby, de correspondent van den *Times*, [van] Mr. de Norman en luitenant Anderson. Door de [on]menschelijke wijze, waarop de Mongolen hunne ge[van]genen behandelen en binden en uit gebrek aan het no[o]dige voedsel bezweken zij onder hun lijden. De fr[an]sche officieren die even zoo omkwamen zijn kol[onel] Grandchamps, Intendant Debut en Mr. Aden.

De schadevergoeding door Sir Hope Grant gevorder[d] is dan ook niets te veel, bedragende die voor de a[ch]tergelaten betrekkingen der overledenen en de bevr[ijde] gevangenen 300,000 taels of ± 100,000 pond sterl[ing] en die door den franschen Generaal voor zijne la[nd]genooten gevorderd 200,000 taels.

Den 17den Oct. zijn de stoffelijke overblijfselen van [Mr.] Bowlby, de Normann en Anderson met groote plegt[ig]heid op het Russische kerkhof buiten Pekin ter aa[rde] besteld.

Den 18den brandde het keizerlijke zomerpaleis geheel [af].

De gevorderde schadevergoedingen zijn den 20 [be]taald en den 24 volgde de teekening van het trakt[aat] door Lord Elgin en Prins Kung.

De voornaamste artikelen hierin voorkomende zij[n]:

De koningin heeft het regt een vertegenwoordig[er] te hebben te Pekin.

Het Chinesche Gouvernement betaalt eene schade[-] vergoeding van 8 millioen taels.

De stad Tien-tsin is voor den handel geopend.

Het verbod van verhuizing van Chinezen naar [En]gelsche koloniën of elders is opgeheven.

Het Britsche leger zal onmiddelijk Chuzan verlaten. Tien-tsin, Taku, Fungchow of Kanton zullen allen of vo[or] zooveel noodig geoordeeld wordt, in handen der [En]gelschen blijven.

Bij de zamenkomst tusschen lord Elgin en Pri[ns] Kung werd de eerste begeleid door eene magt van 500[0] man, daar men bevreesd was voor een verraderlijke[n] aanval tijdens de teekening van het traktaat.

De Prins liet aan lord Elgin den eerezetel over [en] beide onderhielden zich op koele afgemeten wijze; o[ok] werden de gewone ververschingen bij deze gelegenhe[id] niet aangeboden.

De latere overeenkomsten bepalen, dat de geallieerde[n] Pekin zouden ontruimen, maar Tien-tsin blijven be[-] zetten, dat eene genoegzame krijgsmagt in de Taku forten zal gelegd worden, dat een gedeelte der fransche troepen Shanghae gedurende den winter zal bezetten en de Engelschen Hongkong.

Tijdens de teekening van het traktaat was de keizer in Tartarije.

Mr. Bruce en de fransche minister de Bourboulon hebben Shanghae verlaten en zijn naar Tien-tsin vertrokken.

Naar men zegt zal lord Elgin repatrieeren en de verdere leiding der zaken aan Mr. Bruce overlaten.

Nog schrijft men:

Het is van belang in het oog te houden, dat het traktaat te Peking den Chinezen met geweld afgedwongen is en geen den minsten grond voor hoop op langdurigheid of goede trouw in de nakoming door de Chinezen op-levert.

Let men alleen op de bedekking van 3000 man, die lord Elgin noodig oordeelde mede te nemen, zoo zou men het moeijelijk eene overeenkomst kunnen noemen waarbij zulk eene groote magtsontwikkeling gevorderd werd, om de veiligheid van een der onderhandelaars te verzekeren.

Wij gelooven eer, dat de de Chinezen het geheele traktaat houden voor *"eene tijdelijke schikking"*, zoo als zij zich zeer eigenaardig uitdrukken, door ons voorgeslagen om onze verliezen te herstellen.

Laat ons daarbij niet vergeten, dat het gros van het Chinesche leger ongemoeid is gebleven. Het Mongoolsche leger moge een duizend man verloren hebben, maar het bezit nog altijd zijne primitive sterkte en de hooghartige Sang-ko-lin-sin, die *"onhandelbare man"*, houdt zich nog altijd schuil bij Peking, om op eene gunstige gelegenheid te wachten. Even zoo zijn de Pahi of Manchu vaandelsoldaten (de chinesche keurtroepen) nog

niet in het gevecht geweest, en is het keizerlijke leger of de militaire magt, bestemd om voor de veiligheid van het rijk te waken, nog steeds gereed en niet gezind zoo spoedig uit een te vlugten.

Aan den Heer Redakteur van den Java-Bode.
Mijnheer!

In het Bataviaasch Handelsblad van 17 November 1860, No. 92, is het volgende opgenomen.

»Wij ontleenen van een schrijven van onzen Cor»respondent te Soerabaija dd. 13 dezer:

»Het is mij aangenaam te kunnen mededeelen, dat »volgens berigt van Willem I de chambrees voor de Eu»ropesche manschappen aldaar in garnizoen met be»hoorlijke hanglampen zijn voorzien geworden; hoewel »uit den zak van de manschappen zelven bestreden, n. »m. uit het cantinefonds, is het een groote stap tot »verbetering in het lot van den soldaat.

»Onze vreemdelingen kunnen zich nu amuseren met »lezen, schrijven, onschuldige spelen, poetsen, enz. »waarvan dan ook gretig door velen hunner wordt ge»bruik gemaakt.

»Zij zijn nu meer tevreden, huiselijk en rustig ge»worden. Men bezoekt thans minder de Cantine en »verderfelijke drank wordt in veel mindere hoeveel»heid ingezwolgen. Ware die verbetering maar eenige »maanden vroeger ten uitvoer gebragt, dan zoude.... »Maar gewoonlijk ziet men het spreekword bevestigd »worden: Wanneer het kalf verdronken is, wordt de »put gedempt. Hoe het ook zij, deze maatregel ver»dient toejuiching en voorzeker moet die verbetering »grootendeels aan den invloed der drukpers worden toe»geschreven."

Deze mededeeling, krenkend voor anderen, vereischt eene teregtwijzing.

Uit dienhoofde wete men, dat de chambrees der Eu[r]opesche manschappen te *Willem I. niet na* de betreu[r]enswaardige pogingen tot opstand en verzet nu on[l]angs, *zijn voorzien geworden*, maar bepaaldelijk daar, [t]e *Samarang*, te *Djokjokarta* en ook op meer andere [ga]rnizoensplaatsen in de 2de Millitaire afdeeling op *Ja[va]* reeds sedert jaren *zijn voorzien geweest* van behoor[lij]ke hanglampen, die 's avonds tot 10 uren aan alle [mi]litairen de gelegenheid bieden, om zich, naar ver[ki]ezing, onledig te houden of te vermaken met lezen, [s]chrijven, onschuldige spelen, enz. enz.

Deze bewering kan den toets van een naauwkeurig [o]nderzoek doorstaan, mits tot zoodanig onderzoek en [to]t verslaggever nopens den uitslag daarvan, worden [ge]kozen andere personen dan de berigtgever aan den [co]rrespondent te *Soerabaija* van het Bataviaasch Han[de]lsblad, bij voren aangehaalde mededeeling in dat blad [be]doeld.

De invloed der drukpers (waarom heeft de Redakteur [va]n het Bataviaasch Handelsblad maar niet ronduit ge[ze]gd: van *mijn* blad"?) is dus, blijkens het vorenstaan[de], geheel onnoodig geweest tot het aanbrengen of [d]arstellen in de Chambrees der Europesche manschap[pe]n van deze nuttige en aangename verbetering; die [in]vloed is ook niet noodig, om de regering, de militai[re] autoriteiten en de officieren te houden aan, of te [br]engen tot pligtsvervulling, waar het geldt de bevor[de]ring der zedelijke en stoffelijke belangen van den sol[da]at.

Een dagblad, dat, als het Bataviaasch Handelsblad, [zi]ch opwerpt als voorlichter van de publieke opinie, [di]ent alleen zoodanige mededeelingen te doen, die den [to]ets van onderzoek kunnen doorstaan, òf wanneer [he]t de zekerheid mist omtrent dit laatste, de mede[de]elingen onder zeker voorbehoud ter kennisse van [he]t publiek te brengen, dan wel — en dit ware het [be]ste — te zwijgen. Vooral dient het zich te onthou[de]n van gevolgtrekkingen, die blijkbaar de strekking [he]bben om vermeende eigen verdienste op te hemelen [en] anderen te kwetsen, als die gevolgtrekkingen slechts [zij]n gegrond op, of geput uit mededeelingen van ande[re]n en de zekerheid wordt gemist, dat die mededee[lin]gen zijn overeenkomsig met de waarheid.

In hoeverre aan de juistheid der mededeelingen en ge[vo]lgtrekkingen van het Bataviaasch Handelsblad ver[tr]ouwen kan worden geschonken, zal het publiek uit [he]t vorenstaande kunnen beoordeelen.

Door plaatsing van het bovenstaande in het eerst [ui]tkomende nommer van Uw geacht dagblad, zal UEd. [he]m verpligten, die de eer heeft zich te noemen

UEd. Dw. Dienaar,

K.

SAMARANG, den 21 November 1860.

VERSCHEIDENHEDEN.

De Guano van de Jarvis- en Barkereilanden.

Het toenemende verbruik, in het laatste tiental ja[re]n, van de Guano, die tot nu toe bijna uitsluitend [va]n de Chinca-eilanden op de kust van Peru werd [ge]voerd (daar de elders ontdekte guanolagen, zoo als [op] de kust van Patagonie, op de Kooria-Moria-eilan[den] in de Persische golf enz., van te slechte kwaliteit [wa]ren) moet van groot gewigt worden gerekend. Door [het] toenemende verbruik mogt men de vrees koesteren, [dat] de produktie van de Chinca-eilanden spoedig door [ui]tputting van den vooraad een einde zou nemen; wel [blee]k het uit onderzoekingen, door de Peruaansche re[geri]ng gedaan, dat dit voor alsnog niet was te vree[zen]; doch praktische berekeningen gaven tot resultaat, [dat] wanneer de verschepingen in gelijke mate aan[hiel]den, de voorraad in 12 à 15 jaar zou zijn uitge[put]. Bij het gewigt, dat de aanwending van de guano [voor] den landbouw heeft verkregen, mogt dit vooruit[zigt] eenige onrust baren, en dit te meer daar men er [nog] niet in was geslaagd andere hulpbronnen te vin[den].

[D]e door de Noord-Americanen gedane ontdekking [dat] er in de Stille-Zuidzee op 0° 3′ Zuiderbreedte en [157]—160° Westerlengte liggende Baker- en Jarvis-ei[lan]den bijna uitputtelijke lagen Guano aanwezig waren, die, zoo als uit vele onderzoekingen blijkt, niet alleen met de Peru-guano gelijk staat, maar die in sommige betrekkingen zelfs nog overtreft, is dus van het grootste gewigt.

De prijs der aan phosphorzuur rijke meststoffen, gelijk beenderen, is door het groote verbruik steeds stijgende, zoodat zeer spoedig vele landbouwers, die niet over een groot kapitaal kunnen beschikken, niet meer in hunne behoeften zullen kunnen voorzien. Voor zoo ver men uit het onderzoek mag opmaken, mag men geen twijfel koesteren, dat de Baker-Guano, in alle gevallen, waar door beenderenmeel de velden vruchtbaar gemaakt worden, met veel meer voordeel is aan te wenden.

De phosphorzure kalk in de Baker-Guano lost zich spoediger op dan die in beenderen, en wanneer men de gehalte daarvan in de beenderen op 60 pCt. stelt, dan moeten 100 deelen Baker-Guano, door de daarin aanwezige phosphorzure kalk, dezelfde werking uitoefenen als 140 deelen beenderen, dat wil zeggen een landman zal met 70 deelen Baker-Guano hetzelfde doen als met 100 deelen beenderenmeel.

Hierbij komt nog, dat de Baker-Guano in ammoniak, salpeterzuur en stikstofbevattende deelen ongeveer 1 pCt. stikstof bevat en dat slechts eene geringe bijvoeging van ammoniak-zouten noodzakelijk is, om aan deze mest de volle kracht van de Peru-Guano te geven. Het is zeer waarschijnlijk, dat de ammoniak-zouten bij deze mestsoort op zeer voordeelige wijze door Chilisalpeter kunnen vervangen worden. Naar het gehalte van phosphorzure-zouten bezit de Jarvis-Guano, als artikel van invoer, eene geringere waarde dan de Baker-Guano, daar 44 deelen Baker-Guano even zoo veel phosphorzuur in zich bevatten als 100 deelen Jarvisguano; maar de Jarvis-guano is rijk aan gips, die steeds als mest in aanmerking is te nemen, bovendien is het phosphorzuur in de Jarvis-guano van eenige meerdere waarde voor den landbouw, daar bijna de helft daarvan in den vorm van oplosbaar phosphorzuur kalkzout is vervat, zoodat voor vele gewassen de Jarvisguano niet voor de Baker-guano behoeft onder te doen, ofschoon de laatste van langduriger werking dan de eerste is.

Volgens al het aangevoerde is aan het gewigt van dit nieuwe handelsartikel niet meer te twijfelen. De *American Guano Company*, aan welke deze guano-lagen in eigendom toebehooren, heeft besloten dit artikel met kracht en magt in den Europeschen handel te brengen. Er zullen in de voorname koopsteden agenten worden aangesteld, terwijl de heeren James R. M. Donald en Co., te Hamburg, zich met het hoofdagentschap hebben belast.

Vrijwilliger van Garibaldi.

Ziehier eene episode uit den Siciliaanschen oorlog, die men nog niet in de dagbladen zal gevonden hebben en waarvan de echtheid wordt gewaarborgd.

Twee of drie dagen voor dat de diktator Palermo verliet, landde majoor Sicoli er met eene versterking van 3000 vrijwilligers, die hij uit Genua medebragt. Garibaldi nam dit troepje in oogenschouw. Hij bemerkte er onder een zeer jongen vrijwilliger, dien hij uit de gelederen deed komen. Het was een klein manneke van teêr voorkomen, dat scheen te bezwijken onder zijn geweer.

De diktator vroeg hem met eenigzins ruwe stem zijn ouderdom. De vrijwilliger verklaarde, dat hij zeventien jaren was, hoewel hij niet meer dan veertien scheen. Garibaldi scheen verrast, dat men hem dergelijke rekruten zond, en betuigde luid zijn misnoegen aan majoor Sicoli. Deze antwoordde, dat de geestdrift des vrijwilligers ongetwijfeld een voldoenden waarborg geschenen had.

— Zoo, zoo! zeide Garibaldi knorrig, en later zal men mij beschuldigen, minderjarigen te hebben ontvoerd!

De vrijwilliger stond onthutst, met neêrgeslagen oogen.

— Uwe plaats is niet hier, zeide de diktator barsch; keer naar school terug.

De vrijwilliger werd rood tot achter de ooren.

— En ook, ging de generaal zachter voort, gij ziet wel, dat het geweer te zwaar is voor uwe kleine armen; geef het aan uw buurman; wij hebben geene geweren te verliezen.

Bij die woorden verbleekte de vrijwilliger. Het wapen viel uit zijne handen op den grond.

Bij zijn vertrek gaf Garibaldi bevel, dat de jongeling met de eerstvertrekkende stoomboot zou medegaan, benevens eenige andere rekruten, die in dezelfde omstandigheden verkeerden. Maar toen het oogenblik gekomen was, om den wil des diktators uit te voeren, was de vrijwilliger verdwenen.

Den 15 Julij, zoo men weet, verliet generaal Medici Barcelona en trok zijne magt zamen op Meri. In den nacht van den 16den op den 17den hadden er twee gedeeltelijke ontmoetingen plaats, tusschen de Garibaldisten en Napolitanen. Den 19den kwam Garibaldi in persoon te Barcelona en ging van daar naar het kamp; zijn eerste bezoek was aan de ambulance, die een vijftigtal gewonden behelsde. Hij hiel stil voor een jongen soldaat, dien hij meende te herkennen. Hij vergiste zich niet; het was de jonge vrijwilliger, dien hij zoo barsch te Palermo had weggezonden.

De diktator vroeg hem, hoe hij daar kwam. De vrijwilliger beleed hem, dat hij was weggeloopen en het leger bij eene verkenning naar Melazzo was gevolgd. Garibaldi vraagde hem, waar hij was gewond en schaamrood antwoordde de jongeling, dat hij een schot in den rug had. Met een spottenden glimlach zeide Garibaldi: »In den rug?" en keerde zich met verachting om.

Tijdens den slag van Melazzo zag Garibaldi eensklaps den jongeling naast zich; hij streed als een leeuw; eensklaps zag de generaal hem nedervallen. De jongeling scheurde zijne kiel open, wees den generaal eene diepe wonde in de borst en riep hem toe: »thans, generaal, ben ik op de regte plaats gewond.»

Dit waren de laatste woorden van den dapperen jongeling.

Horologie-handel.

Het aantal Horologiën, dat in het jaar 1858 uit Zwitserland werd uitgevoerd, een groot aantal gesmokkelde horologiën niet medegerekend, bedroeg 546,794, waarvan de waarde, verondersteld dat er op de drie horologiën een gouden was, ruim zou bedragen eene som van 28,003,200 francs. In hetzelfde jaar werden er te Londen gemaakt 83,614 zilveren en 26,870 gouden horologiën, te Chester 13,648 zilveren en 8200 gouden, en te Geventry 16,000 zilveren horologien, in het geheel dus 146,532 stuks, voor eene waarde van ongeveer 16,091,700 fr. In vergelijking dus van het Zwitsersche fabriekaat, bedraagt het Engelsche meestt al een derde, en in waarde de helft.

Buitendien werden er in 1856 in Engeland ingevoerd 90.000 horologien, in 1858 99,529, en gedurende dit jaar werden er niet minder dan 400,000 stuks aangegeven voor binnenlandsch verbruik. In 1857 voerde Engeland uit naar America 14.141 horologien van binnenlandsch fabriekaat; van buitenlandsch fabriekaat 400. De Engelsche kolonien in Australie verbruikten van Engelsch fabriekaat slechts 3082 stuks, tegen 6722 stuks van buitenlandsch fabriekaat.

SCHEEPSBERIGTEN.

Straat Sunda Doorgezeild.

DATUM.		VLAG.	NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN		NAAR
November	23	Engelsch	Xulla	Ths. Black	Macao	24 Oct.	Londen pass J. Feenstra
〃	24	Amerikaansch	Curlew	H. A. Ballard	Boston	9 〃	Hongkong
〃	—	Nederlandsch	Maria Anna	J. D. v. Monnon	Batavia	21 Nov.	Rotterdam
〃	—	Engelsch	Chaasje	Shewan	Whampoa	4 〃	....
〃	—	〃	Meliora	T. Cooper	Manila	20 Oct.	Cork
〃	26	〃	Imperatrig	G. Sharp	Hongkong	....	Londen pass. 266 militairen

Aangekomen schepen te *Batavia.*

DATUM.		VLAG.		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	VAN.		AGENTEN.
November	24	Nederlandsch	schip	Hebe	A. H. Kiehl	Probolingo	12 Nov.	Schimmelpenninck & Co.
〃	—	Ned. Indisch	bark	Borneo	Go. Banhok	Koeti	24 Oct.	B. J. Jacobs.
〃	25	Nederlandsch	〃	Macasser	C. M. de Boer	Makasser	3 Nov.	Dummler & Co.
〃	26	〃	〃	Prins Hendrick	J. Verloop	Macao	26 Oct.	B. van Leeuwen & Co.
〃	—	〃	schip	Stad Enschedé	M. J. B. N. Hecht	Swatow	24 〃	Paine, Stricker & Co.
〃	—	Ned. Indisch	stoomb.	Samarang Paket	J. F. Scheel	Palembang	22 Nov.	Buijs, Jacobsen & Co.
〃	—	〃	bark	IJdroesie	Sech Bakir	Banka	16 〃	〃
〃	—	〃	〃	Joedoel Barie	Sech Togie	Grissee	12 〃	〃
〃	27	〃	stooms.	Prins van Oranje	J. Prins	Soerabaija	25 〃	Morgan, Melbourn & Co.
〃	—	〃	〃	Banda	Bierings	〃	22	W. Cores de Vries.
〃	—	Engelsch	bark	Eliza Thornton	Maxwell	Singapore	13	Martin, Dyce & Co.
〃	—	Hamburg	brik	Christiaan	Bender	Manila		C. Bahre & G. Kinder.

In lading liggende schepen te *Batavia.*

VLAG		NAMEN DER SCHEPEN.	GEZAGVOERDERS.	BESTEMMING.	AGENTEN.
Nederlandsch	bark	Cornelia Heurietta	Jaski	Soerabaija via Samarang	Haager & Schuurman.
	schip	Helena en Anna*	Lupcke	Soerabaja.	van Ommeren, Rueb & Co.
〃	bark	Cornelia*	J. H. Witt	Amsterdam via Soerabaija	E. Moormann & Co.
〃	〃	Brouwershaven	P. Jansen	....	Land'erg, Bezoet de Bie & Co.
〃	〃	Argonaut*	Carst	....	Maclaine, Watson & Co.
〃	〃	Rhijnvis Feith*	Lammerts	St. Davids Eiland	〃
〃	〃	Generaal de Stuers*	Viersma	Rotterdam	〃
〃	〃	Hebe*	A. H. Kiehl	Nederland.	Schimmelpenninck & Co.
〃	〃	Valparaiso	A. H. Zwaneveld	Nederland.	Paine, Stricker & Co.
〃	schip	Stad Enschede,	M. J. B. Noordhoek Hecht	Samarang	〃
〃	bark	Prins Hendrik*	Verloop	....	B. van Leeuwen & Co.
〃	〃	Macasser	C. M. de Boer	....	Dümmler & Co.
〃	〃	Odilia Margaretha	J. M. van Geffen	....	Metzendorff, Wilmans, Ruijs & Co.
〃	〃	Eva Johanna*	J. van Bochove	....	J. Cezard & Co.
〃	schip	Elisabeth en Antoinette	H. A. Besier	....	B. Kopersmit & Co.
〃	〃	Biesbosch	J. H. Mugge	....	〃
〃	bark	Drie Gezusters	G. C. Fischer	Tjilatjap	〃
〃	〃	Baltimore	Brakke	....	〃
〃	schip	Admiraal Tromp	J. van Tubergen	....	〃
Ned. Indisch	schoener	Machmoed*	Said Mohamad	Soerabaija	Buijs, Jacobsen & Co
〃	brik	Al Osmanie*	Sech Osman	Cheribon	〃
〃	bark	Fathool Main*	Sech Bamasmoes	Cheribon en Tagal	〃
〃	brik	Kalimaas*	Sech Boegies	Cheribon	〃
〃	bark	Ydroesie*	Sech bin Bakir	....	〃
〃	〃	Joedoel Barie*	Sech Bilfagie	....	〃
〃	〃	Borneo*	Go Banhok	....	B. J. Jacobs.
〃	〃	Banal Gair*	Said Asegaf	Soerabaija	〃
〃	〃	Faidool Rachman*	Said Ba-alie	Samarang	〃
〃	〃	Maria Henriette*	J. de Winter	Samarang	B. Kopersmit & Co.
〃	schip	Chieftain*	Kruijmel	Billiton.	Reijust & Vinjn.
〃	〃	Gottorp*	R. Bergfeldt	....	E Moormann & Co.
Oldenburg	bark	Amalia Maria*	Swensson	Soerabaija	The Borneo C. Limited.
Zweedsch	schip	Trio*	Tragardh	Kanaal	C. Bahre & G. Kinder.
〃	bark	Joachim Christian*	Holm	....	〃
Hamburg	〃	Thusnelda*	Meijer	Nederland	Ensing, Schröder & Co.
Brem	〃				

De Particuliere schepen zijn aangeduid met een*

Vertrokken schepen van *Batavia.*

Datum.		Vlag.		Namen der schepen.	Gezagvoerders.	Naar
November	25	Nederlandsch	bark	Davo	H. Wijtenhorst	Samarang
"	—	"	schip	California	M. de Wijn	Soerabaija
"	—	"	bark	Eduard Maria	M. P. Remmers	Samarang
"	—	"	brik	Jacqueline Elise	S. H. Krukkenberg	Nederland
"	—	Ned. Indisch	bark	Faid Alim	Sech Lachbal	Grissee
"	—	"	schoener	l'Union	G. Schuit	Pamanoekan
"	—	Zweedsch	brik	Mary	C. Silfversparre	Soerabaija
"	27	Nederlandsch	bark	Jan Pieterszoon Koen	A. A. de Jong	"
"	—	"	"	Guurtje en Maria	J. Kruijt	Nederland
"	—	"	schip	Tonia	C. F. Zeeman	Tagal
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Oenarang	S. van Hulsteijn	Samarang en Soerabaija
"	—	"	"	Samarang Packet	J. F. Scheel	Cheribon
"	—	Engelsch	brik	Exact	J. Moulin	Soerbaija
"	—	Amerikaansch	schip	Cyclone	N. Ingersoll	Amerika via Padang
"	—	Bremer	schoener	Welly	L. Hagemann	Samarang
"	28	Nederlandsch	schip	Kosmopoliet	J. Bouten	Rotterdam
"	—	Ned. Indisch	bark	Padang Paudjang	P. Snijder	Samarang
"	—	Engelsch	"	Ralston	Moeferlane	Singapore

Aangekomen schepen te *Soerabaija*

Datum.		Vlag.		Namen der schepen.	Gezagvoerders.	Van
November	15	Ned. Indisch	bark	Java	J. Worthington	Poeloe
"	—	"	"	Amana Tulbarie	Sech Mantae	Samarang
"	—	Nederlandsch	"	Johanna en Geertruide	P. Flens	Batavia
"	16	Ned. Indisch	"	Elmashoor Balhaer	S. Segaf	Pasoeroean
"	17	"	"	Soedul Barie	S. Badjoewagie	Bandjermassing
"	—	"	stooms.	Oenarang	S. van Hulstijn	Batavia
"	—	"	"	Menado	Couteron	Macasser
"	—	"	"	Antoinette	Liam Pik Hok	Balie
"	—	Nederlandsch	"	Eersteling	T. G. C. Mann	Batavia
"	—	"	"	Krimpen a/d Lek	J. H. Rolman	"
"	19	"	"	Constantia	W. Ouwehand	Batavia
"	—	"	bark	Cornelis Houtman	M. A. Overgaauw	Samarang
"	20	Engelsch	corl.	Korv. Herald	H. M. Dekkam	Sijdneij
"	21	Ned. Indisch	"	Fathal Hair	S. Bahal	Merawang
"	—	"	stooms.	Prins v. Oranje	J. Prins	Batavia
"	—	"	bark	Bacht Mastora	S. M. Alhabassij	Batavia
"	—	"	"	Baonsien	Go Tilong	Toe'an

Vertrokken schepen van *Soerabaija.*

Datum.		Vlag.		Namen der schepen.	Gezagvoerders.	Naar
November	19	Ned. Indisch	bark	Ambon	W. Vogel	Batavia
"	—	"	"	Esther Helena	Bietjoe	Ternate
"	—	"	"	Clipper	L. J. D. Eschauzier	Toeban
"	17	"	bark	Hoksing	Liem Tiangsing	Balie
"	18	Nederlandsch	"	Acadia	G. Greefkers	Nederland via Padang
"	—	"	"	Jeannette Cornelia	J. Verhoeven	"
"	20	Ned. Indisch	stoomb.	Oenarang	S. van Hulstijn	Batavia
"	—	"	schoen.	Hing Thaij	Bakar	Balie
"	—	"	"	Denok Bientang Toedjoe	Ong Keswie	Riouw
"	21	Nederlandsch	"	Joan Melchior Kemper	J. K. Salm	Pasoeroean
"	—	"	"	Johanna Geertruida	P. Flens	Porbolingo
"	—	"	"	Billiton	H. Ten Zeldam Ganswijk	"
"	—	"	"	Cornelis Houtman	J. H. Rolman	Panaroekan
"	—	Ned. Indisch	stooms.	Banda	J. C. Bieringa	Batavia

In lading liggende schepen te *Soerabaija.*

Vlag.		Namen der schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	bark	Delftshaven	Schaap		B. Kopersmit & Co.
"	"	Aegidia en Paulina	Itz.	Nederland	"
"	"	Argus	J. R. Smit	Amsterdam	"
"	"	Amsterdam	Wiegmink	Amsterdam	"
"	schoener	Helmers	A. Messen		E. ten Brinck & Co
"	bark	Stad Gouda	des Ruelles		"
"	"	Prins Frederik der Nederl.	C. C. Witt		Schimmelpenninck & Co.
Engelsch	"	Alcyone	Graij		"
Nederlandsch	"	Louise Kroonp. v. Zweden	J. van der Linden	Nederland	B. J. van Eck & Co.
Engelsch	"	Annie Archibald	John Turneij		J. F. van Leeuwen & Co.
Nederlandsch	"	Bellatrix	A. P. Sandberg	Amsterdam	Fraser, Eaton & Co.
Amerikaansch	"	Philomela	Ellms	Amerika	"
Engelsch	"	Orestes	Gaij		"
Nederlandsch	"	Susanne	Vouck	Nederland	Mathieu, Ebbs, Ruys & Co.
"	"	Doelwijk	Van de Putte	Nederland	"
"	"	Salatiga	H. F. Biesthorst	Rotterdam	Anemaet & Co.
"	"	Maria Catharina	H. C. Bos	Nederland	P. Kervel & Co.
Pruiss.	"	van der Heijdt	Neumann	Falmouth	"

Vertrokken schepen van *Pasoeroean.*

Datum.		Vlag.		Namen der schepen.	Gezagvoerders.	Naar
"	20	Engelsch	schip	Isabella	G. J. S. Page	Nederland
"	—	Nederlandsch	"	Stad Middelburg	D. D. Ouwehand	"

In lading liggende schepen te *Pasoeroean.*

Vlag.		Namen der schepen.	Gezagvoerders.	Bestemming.	Agenten.
Nederlandsch	schip	Kortenaar	A. Glazener	Nederland	J. F. van Leeuwen & Co Soer.
"	"	Voorwaarts	E. L. Kerkstra	Nederland	
"	"	Sumatra	H. Grivel		
"	"	Maria Elize	M. van der Putte		
"	"	Ph. Samhtrl	G. G. Lien		
"	"	Mentor	P. P. Duinker		
Zweedsch	"	Esther	Osborne		

Marktprijzen.

Te BATAVIA, den 27 November.

Arak, *f* 55,— @ *f* 60,— afgedaan.
Koffij, Java. *f* 35.— @ *f* 35,50,— "
———, Padang, zonder aanvoeren.
Suiker N°. 16 *f* 16.— geringe afdoening.
Jenever A V. H. bij Reynst en Vinju *f* 11,60— p. kelder, in Consumptie
Gom elastiek *f* 95 @ *f* 96,— geringe aanvoer.
Peper (Lampong *f* 19,— @ *f* 21,— p. pic. naar kwal.
Rijst, Indramaijo met zakken, oogst verkocht
———, witte Batavia, 1ste kwaliteit, *f* 156,— @ *f* 180— afgedaan.
———, " " 2de kwaliteit, *f* 135,50 — @ *f* 150,— "
———, Carga *f* 115 @ *f* 130,— "

Wisselkoers. Op Nederland 6/m 104% Op Engeland 6/m Z *f* 11 @ $11^1/_8$ per £. Op China 2.75 per doll. Op Singapore *f* 2,72 @ 2.73 per doll nominaal. op Calcutte, *f* 118. per 100 Cs Rs — Gouvernement pari. Factorij der N. H. M. 101% N. Souvereings *f* 12.85 @ 12.94, o. ducaten *f* 7,—, n. ducaten *f* 6.

Te SAMARANG, den 23 November.

Koffij *f* 34 50,— afgedaan.
Suiker N° 16, *f* 15,40.—
Indigo, *f* 4,15 voor eerste kwaliteit afgedaan.
Koehuiden, *f* 65,— ℔ kodie naar gewigt.
Buffelhuiden, *f* 50,— ℔ kodie,
Staart Peper, *f* 85,— oogst opgeruimd.
Rijst ordinair wit, *f* 150 @ 170,— } ℔ koijang @ 28 picol. zonder zakken.
" carga " *f* 140 @ 150,— }
Klapper Olie *f* 25,—
Katjang " *f* 25,—
Rotting *f* 8,—
Kadjang Matten, *f* 8,—
Wisselkoers op Holland 104%.
Kleine wissels pari.

Te PASOEROEAN, den 21 November.

Suiker No. 16, ℔ pic. *f* $15^1/_2$.
Rijst (witte) ℔ koyang *f* 200,—
Id. (Carga) *f* 180,—
Olie (Klapper) ℔ pic. *f* 30,—
Id. (Katjang) ℔ pic *f* 25,—
Wisselkoers, 101 @ 102 %

Den 21 November waren in de Gouvernements Pakhuizen afgeleverd, uit den oogst van 1860.

Der fabriek		Gouv. levering pic. suiker	vrije beschikking.
Wangoon Redjo,	a	10,582—	8,160—72
Ardjo Sarie,	a	14,130—	5,725—16
Ardie Redjo,		16,338—03	—
Yoso Wilangoon,		9,846—38	—
De Hoop,		14,076—21	—
Djacatra Oost,	a	9,800—	9,158—11
De Onderneming	a	11,059—	13,878—68
Wono Redjo,	a	9,306—	12,175—76
Kloerahan,	a	10,304—	4,164—72
De Goede Hoop	a	6,860—19	2,992—54
Gatjam	a	10,998—69	8,865—78
Becassie Oost	a	7,884—	11,496—18
Dankbaarheid,	a	7,056—	5,254—24
Soeko Redjo,	a	7,500—16	13,317—
Kawis Redjo,		10,115—44	—
Sarie Redjo	a	3,000—29	4 840—36
Pleret	a	10,272—15	5,875—71
Te Zamen pic. Suiker		169,169—54	106,984—51
		165,205—51	koffij

Restant Producten in 's lands Pakhuizen,
Op den 21 November 1860.
90,206—18 pic. suiker, oogst 1860.
116,505—51 " koffij, " 1860.

N. B. van de fabrieken met a geteekend is de Gouvernements levering afgeloopen.

Te SOERABAIJA, den 22 November.

Suiker *f* $15^3/_8$.—
Rijst (Carga) *f* 135 @ *f* 145.—
Id. (Witte) *f* 165 @ *f* 180.—
Arak ℔ legger. *f* 46.—
Olie (Klapper) ℔ pic. *f* 25,—
Kadjang Matten, *f* 9,—
Rotting *f* 7 @ *f* 9.—
Wisselkoers $108^1/_2$%.

Handelsberigten.

AAN- EN UITVOER TE BATAVIA,

van 16 tot 24 November 1860.

Aanvoer.

Van Nederland per Ned. schip *Elisabeth Antoinette*, gez. Bezier, agt. B. Kopersmit en co.

789700 ℔ steenkolen, *Gouvernement.*

Van Calcutta per Hamb. schip *Georg Henrich*, gez. Schmidt, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

2400 zakk. tarwe, 100 do. salpeter, 114 bn. zakken, 3 do. saffloer, 37 zakk. comijnzaad, 28 anijszaad, 58 kn. zeep, 55 do. was, 1 do. kleederen, 5 do. ostwaten, *B. Andreas en co.*
108 coll. loglijnen, *Thomas en co.*
88 bn. zakken, 21 kn. ...., *Gasper en co*

Van Singapore per Ned. schip *Eduard Marie*, gez. Remmers, agt. Busing, Schröder en co.

1 kt. ...., *Order.*

Van Point de Galle per Zw. schip *Henriette*, gez. Miltsen, agt. Morgan, Melbourn en co.

766 coll. touwwerk, 7 vn. klapper olie, *Maclaine, Watson en co.*

Van Nederland per Ned. schip *Brouwershaven*, gez. Jansen, agt. Hagedorn, Plump en co.

4 kn. provisien, *Gezagvoerder.*

Van Calcutta per Eng. schip *Amalia*, gez. Bartan, agt. Pitcairn, Syme en co.

20 bn. zakken, 37 coll. caster olie, *Thomas en co.*
3 coll. provisien, 200 zakk. salpeter, 100 do. gram, 900 do. tarwe, 45 do. anijszaad, 345 coll. touwwerk, 5 do. lak, 100 do. zeep, 56 do. was, 86 do. poetjoek, 83 do. caster olie, 127 bn. zakken, *Gasper en co.*

Van Singapore, Riouw en Muntok per N. I. stooms. *Palembang*, gez. Kramer, agt. W. Cores de Vries.

1 kt. goud, *Johan.*
12 kn. was, *Sech Awab Badawie.*
2 bn. manufact., *Said Hoesin bin Sahab.*
136 zakk. koffij, 20 vs. suiker, *Lim Hoa.*
7 kn. thee, *Lim Foksan.*
2 kn. specie, *Tiedeman en van Kerchem.*
140 bn. drills, *Purvis en co.*
16 kn. Chin. goederen, *Tjoe Kaijsiang.*
1 kt. manufact., *Koe Kongtjaij.*
1 kt. goud, *Order.*
eenige gouv. goederen, *Gouvernement.*

Regalen.

2 pakk. en 1 kt. *Pitcairn, Syme en co.*
2 pakk. *Wilson en co.*
1 kt. *Tolson, Hunt en co.*
1 zak en 1 kt. *Maclaine, Watson en co.*
8 pakk. *Martin, Dyce en co.*
1 baal *H. en A. Straus.*
1 kt. BB ‖ 2.
1 kt. S H & C no. 1.
1 kt. *John Pryce en co.*
1 pakje *Dorrepaal en co.*
1 pakje *Adam en co.*
2 pakk. *C. Bahre en G. Kinder.*
1 pakje *Pandel en Stiehaus.*
1 kt. en 1 pak *Hunter, Houghton en co.*
1 kt. *Order.*
2 pakk. *Burt, Myrtle en co.*
1 pakje *Borneo C. Limited.*
1 kt. V H & C ‖ 65.
2 koffertjes *Williams.*

Van Singapore per Brem. schip *Thusnelda*, gez. Meijer, agt. Busing, Schröder en co.

60 keld. genever, 35 kn. cognac, 20 do. portwijn, 12 do. madera, 2 md. mi[n.] water, 16 kn. bitter, 18 vn. bier, *Gezagvoerder.*

Van Singapore per Ned. schip *Helena Anna*, gez. Lupcke, agt. van Ommeren, Rueb en co

98 hammen, 13 vn. spek, 20 blikk. saucijs, 23 ps. worst, 30 keld. genev[er], *Gezagvoerder.*

Van Japan en China per Ned. schip *Argonaut*, gez. Carst, agt. Maclaine, Watson en co.

10 pic. koper, 2 kn. tanissie, 2 do. sasrij, 2 do. terrieugaij, 4 pakk. ganti[ng], 1 do. haaivinnen, 2 do. kombo, 2 do. witte boonen, 2 vn. meel, 10 to[n] staal, 6 do. visch olie, 1 pak schelpen, 2 kn. was, 10 vs. honig, 12 [kn.] kamfer, 1 do. ruwe zijde, 5 do. harst, 1 do. waaijers, 1 do. mosterd, [..] do. pajongs, 10 pic. steenkolen, *Agenten.*
7 kn. zijdengoederen, *Busing, Schröder en co.*
1 kt............ *Brandon en co.*

Van China.

11 coll. Chin. goederen, *van der Meulen.*
25 kn. Chin. goederen, 18 do. vazen, *Gebrs. Roselje en co.*
3 kn. Chin. goederen, *Brandon en co.*
100 roll. matten, *Cassalette en co.*

Van Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Generaal de Stuers*, gez. Viersma, agt. Maclaine, Watson en co.

75 hammen, 249 blokken, 10 led. legger, *Order*

Van Amsterdam per Ned. schip *Baltimore*, gez. Brakke, agt. B. Kopersmit en co.

90 bs. drills, 22 kn. ...., *Agenten.*
10 vs. zilv. munt, 110/m. steenen, 1284 coll. gouv. goederen, 443 boss. band ijzer, *Gouvernement.*
290 md. min. water, 100 hammen, *Winsser, de Lange en co.*
42 coll. koopmanschappen, *Gumprich en Strauss.*
400 coll. loodwit, *van Riet en ter Gouw.*
100 vs. boter, 8 coll. meubelen, 4 do. koopmanschappen, 3 kn. kramerijen, *Order.*
99225 ℔ steenkolen, *W. Cores de Vries.*
22 coll. manufact., *E. Moormann en co.*
47 coll. manufact., *Tolson, Hunt en co.*
1 kt. sigaren, *van Schelle.*
100 vn. bier, 10 coll. kramerijen, 115 do. manufact., *Engelhard en co.*
44 coll. manufact., *Arnold en Zonen.*
21 coll. manufact., *B. van Leeuwen en co.*
10 bn. drills, *van Ommeren, Rueb en co*
25 kn. champagne, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
1 pomp slangen, *Murman.*
1 kt. diversen, *Dümmler en co.*

Uitvoer.

Naar Nederland via Cheribon, Tagal en Pecalongan per Ned. schip *Twee Cornelissen*, gez. Kreije, agt. Landberg, Bezoet de Bie en co.

150 pic. rotting, *N. H. M.*

Voor Tagal.

2 kn. modewaren, *Alexander.*

Voor Pecalongan.

10 vn. cement, 1 kt. parfumerien, 12 hammen, *L. Platon en co.*
79 ps. ijzeren pijpen, 9 vn. vuurkleij, 5/m. steenen, 2 kn. bladkoper, 3 pi[c.] klinknagels, 60 st. hoekijzer, 167 ps. platen ijzer, 3 mokers, 6 gros schroeven, 6 doz. vijlen, 5 schoppen, 4 vs. menie, 2 do. loodwit, 1 pic. en 34 coll. ...., *N. H. M.*

Naar Nederland per Hamb. schip *Dorothea*, gez. Gantschow, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

495 pic. rotting, 2528 do. suiker, *Mathieu, Ebbs, Ruijs en co.*
500 pic. suiker, 5900 do. rijst, 19 do. gomdammer, 1 vt. arak, 2 vn. vleesch uit entrep. *Agenten.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija per Ned. schip *Walcheren*, gez. v. d. Heijde, agt Maclaine, Watson en co.

800 pic. tin, 100 do. rotting, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang per Ned. schip *Willem de Zwijger*, gez. v. d. Driest, agt. van Ommeren, Rueb en co.

120 pic. rotting, 500 do. tin, 5 kn. kains, 10 do. sarongs, 24 vn. koolteer, [.] do. zw. teer, 1 kt. monsters, *N. H. M.*
150/m. steenen, 100 md. bier, 140 kn. koopmanschappen, 5 kn. roodgaren, 300 hammen, 20 ps. ger. vleesch, 2 kn. saucijs, 1 do. ossentongen, 300 v[s.] boter, 5 kn. absynth, 9 do. kiersch, 4 do. meubelen, 2 do. spiegels, 21 coll. chemicalien, *Aan boord gebleven lading van Nederland.*

Naar Macasser per Ned. schip *Maria Magdelena*, gez. Willenbrink, agt. C. Bahre en G. Kinder.

2408 coll. diversen, *Aan boord gebleven lading.*
5 kn. slendangs, 6 do. ginghams, [illegible] doeken, 30 do. mignonetten, 5 do. chitzen, *N. H. M.*

Naar Soerabaija per Eng. schip *Crouch Brothers*, gez. Crouch, agt. Wilson en co.

De aan boord gebleven lading van Engeland.

15 suikerpannen, *van Slooten, Morgan en co.*
20500 ps. rottingstokken, *Hunter, Houghton en co.*

Naar Nederland via Samarang per Ned. schip *Minister Pahud*, gez. Kievit, agt Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

148 pic. gomelastiek, 124 do. rotting, 29 bn. zakken, *J. Cezard en co.*
2700 pic. rijst, *B. Kopersmit en co.*
7 kn. provisien, *Aan boord gebleven lading.*

Naar Amerika per Hanov. schip *Amisia*, gez. Arends, agt. Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

4231 pic. rijst, 60 do. rotting, 1 do. noteamuskaat, *Agenten.*

Naar Nederland via Soerabaija per Ned. schip *Jan van Brakel*, gez. de Roever, agt Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.

2000 pic. koffij, 250 do. rotting, *N. H. M.*
25 vs. boter, 12 keld. genever, *Aan boord gebleven lading van Nederland.*

Naar Samarang per Ned. schip *Constantia*, gez. Kimmerer, agt. Schimmelpenninck en co.

218800 ℔ steenkolen, 3 ps. ger. vleesch, 48 vs. en 6 kn. provisien, *Aan boord gebleven lading van Nederland.*

Naar Nederland via Samarang en Soerabaija per Ned. schip *Aldebaran*, gez. Meijboom, agt. Schimmelpenninck en co.

De aan boord gebleven lading van Nederland.

286 pic. ijzer, 4 kn. eau de cologne, 1 do. ijzerwerk, 1 do. zeep, 1 do. spijkers, 1 do. modewaren, 1 bl. woll. dekens, *Metzendorff, Wilmans, Ruijs en co.*
185 vn. en 20 pijp. bier, *Landberg, Bezoet de Bie en co.*
200 keld. genever, *Reijnst en Vinju.*
2 kn. diversen, *Agenten.*

Voor Soerabaija.

12 kn. diversen, 1 do. monsters, *Cassalette en co.*

Voor Nederland.

11 pic. koffij, 27 do. rijst, 1 kt. thee, 1 do. arrowroot, 4 pic. suiker, 1 kt. gember, 1 do. Inl. kruid, 2 do. vruchten op water, *Reijnst en Vinju.*
17 kn. diversen, 5 do. kleederen, 17 do. boeken, 1 zilv. vaas, *Dümmler en co.*

Naar Nederland per Ned. brik *Jacqueline en Elise*, gez. Krukkenberg, agt. Haager en Schuurman.

3 vn. vleesch, 2 vs. boter, *Agenten*
60 pic. rotting, 200 do. oud koper, 2402 do. suiker, 3125 do. koffij, *N. H. M.*

Naar Nederland via Samarang per Ned. schip *Davo*, gez. Wijtenhorst, agt. Schimmelpenninck en co.

69 pull. lijnolie, *Gezagvoerder.*
100 pic. rotting, *N. H. M.*
2 vn. vleesch, uit entrep. *Dümmler en co.*

Naar Bremen via Indramaijo per Hamb. schip *Elbe*, gez. Muhlenroth, agt. Pandel en Stiehaus.

70 pic. rotting, *Busing, Schröder en co.*

Aangekomen Passagiers te Batavia.

van 24 tot 27 November 1860.

Met de Ned. bark Makasser, kapt. C. M. de Boer, de heer J. F. H. Anton van Makasser via Cheribon.

Met de Ned-Ind. stoomboot Samarang Packet. kapit. J. F. Scheel, de 1e Luit. Klerk, de hh. ten Siethoff, Gersen, Filet, Hessels, Suhok, van Eck, van den Heuvel, adj. onderoffi. Jansen, de equipage van het verongelukte schip [illegible], 5 inl. matrozen en Z. M. troepen van Palembang via Muntok.

Met het Ned. schip Stad Enschedé, kapt. M. J. B. Noordhoek Hecht, de heer J. B. Altink van Swatow.

Met het N. I. stooms. Prins van Oranje, Kapt. J. Prins, de hh. van der Zweep en familie, Cores de Vries, de Haan en zoon, Bijle van der Dungen, McFarlans, Wilson en Piet en mevr. van der Linden en familie van Soerabaija.

Met het N. I. stooms. Banda, Kapt. J. C. Bieringa, de hh. Altheer, Weijergang, Offic. v. Gez. Hartsteen, en mevr. Havinga van Soerabaija.

Vertrokken Passagiers van Batavia.

van 24 tot 28 November 1860.

Met het Ned. Ind. stooms. Oenarang, kapt. S. van Hulsteijn, de hh. van den Bor en Echg., Goedhuis en Echg., van Blommesteyn, R. Smith, Breton de Nijs, D. T. Pryce, Zorn, Rendorp, Moushall, van Stuwe, van Hengst, A. Korff, Tadema en Mevr. Burgermeester met zes Kinderen naar Samarang en Soerabaija.

Met de Ned. Ind. stoomb. Samarang Packet, kapt. J. F. Scheel, de hh. E. W. Goddaeus, D. W. Vermeer, R. T. R. Knaap, C. J. H. van Swieten, Mej. Heinemann en Mevr. de wed. van den Bergh naar Cheribon.

Met het Ned. schip Kosmopoliet, Kapt. J. Bouten, Majoor Heisterkamp en familie, Dr. Smit, mevr. Bras en 1 kind, jonge heer de Haan en 27 militairen naar Rotterdam.

Van elk in deze courant voorkomend artikel, dat geen bloote nieuwstijding of aankondiging bevat, stelt zich verantwoordelijk voor de wet H. M. VAN DORP.

Snelpersdruk van H. M. van Dorp te Batavia.